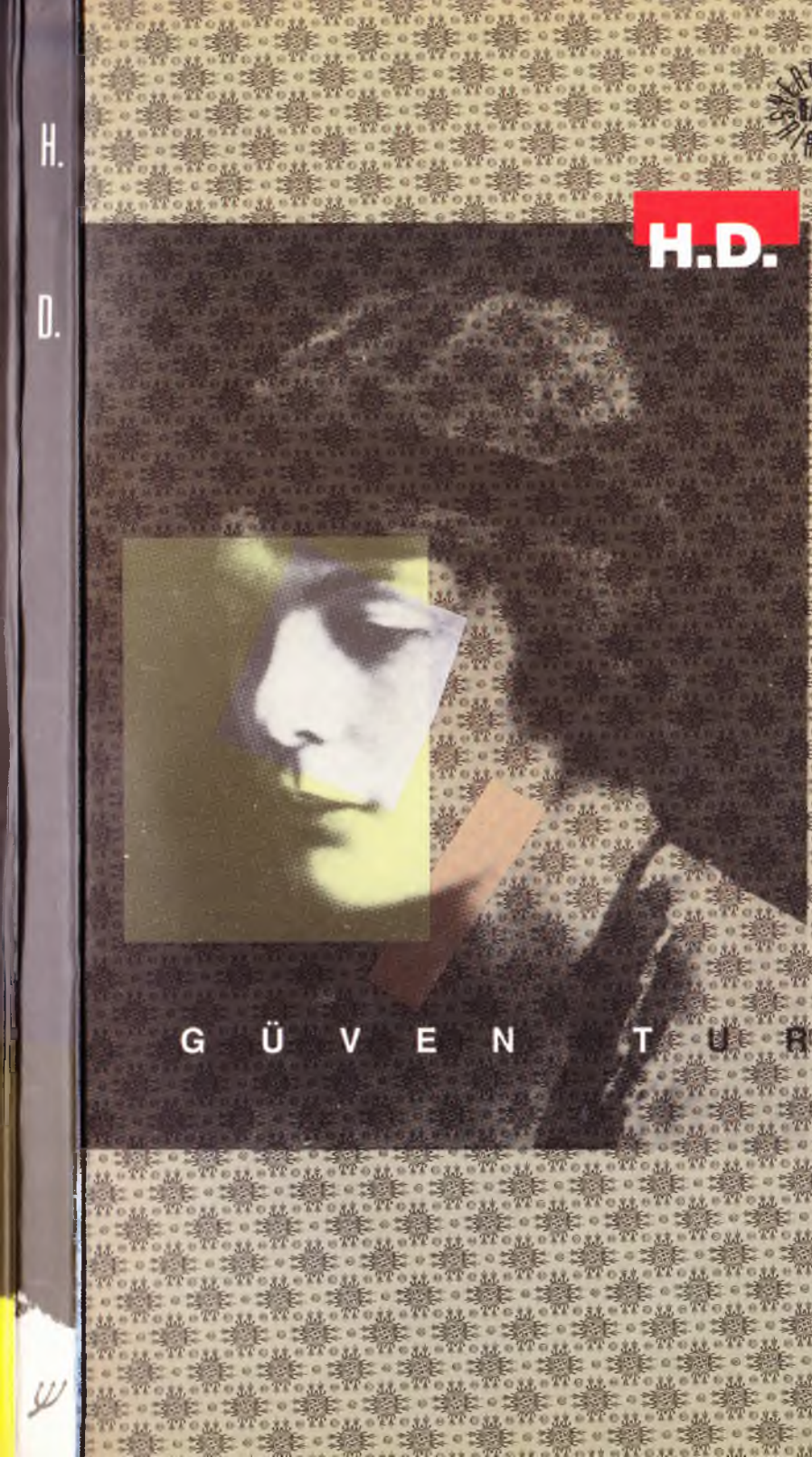
H.D.

Edebiyat tarihinde H.D. olarak tanınan **Hilda Doolittle** 1886'da ABD'nin Bethlehem kentinde doğdu. Üniversitede öğrenciyken Ezra Pound ve William Carlos Williams ile dostluk kurdu. Her ikisinden de genç olmasına karşın, şiirleriyle bu iki şairi etkiledi. 1911'de İngiltere'ye gitti ve kısa bir iki gezi dışında ABD'ye dönmedi. 1912'deki şiirleriyle Ezra Pound tarafından *Imagiste* şiirin kurucusu olarak selamlandı. Savaşın da etkisiyle, uzunca bir süre Amerika'da unutuldu. 1961'de İsviçre'de ölen Doolittle 1960'lı yıllarda yeniden keşfedildi. H.D.'nin şiirleri Güven Turan'ın çevirisiyle Türkçe'de ilk kez toplu olarak yayımlanıyor.

H.D.

Kavram Yayınları
75
Kavram Yeryüzü Şairleri 18
Birinci Basım: Haziran 1995

Dizi editörü: Erdal Alova
Tasarım: Sadık Karamustafa
Yayım hakları Kavram'dadır.
Yayınevinin yazılı izni olmadan, şiir ve yazılardan
hiçbir biçimde alıntı yapılamaz, seçkilerde kullanılamaz.
ISBN 975 366 069-7

Dizgi: Kavram, Baskı ve cilt: Numune
Kavram, Billurcu Sok. 3/3 Beyoğlu İstanbul
tel: (0 212) 244 02 85, fax: 245 25 22

H.D.
(HILDA DOOLITTLE)

Bütün Şiirlerinden Seçmeler

GÜVEN TURAN

KAY
RAM

İÇİNDEKİLER

Görünenin ve Ötesinin Şairi: H.D. *Güven Turan* **9**

TOPLU ŞİİRLER, 1925'den (1925)
Rüzgâr Uyurları **23**
Akşam **24**
Deniz Haşhaşları **25**
Yitiriş **26**
Bahçe **29**
Deniz Menekşesi **31**
Deniz Susamı **32**
Armut Ağacı **34**
Adonis **35**
Dağ Perisi **37**
Yükselen Ay **38**
Havuz **39**
Thetis **40**
Kirke **44**
Adalar **46**
Baia'da **53**
Evadne **54**
Şarkı **55**
Helene **56**

TUNÇ YERİNE KIRMIZI GÜLLER'den (1931)
Yağmur Altında **59**
İzin Verirsen Şarkı Söylememe **69**
Esrime **70**
Kıbrıs'tan Şarkılar **72**
Üçlü Bir Yakarı **78**
Bir Kadeh Olduğumda **79**

TOPLU ŞİİRLER, 1912-44'den (1983)
Amaranth **83**
Büyücü **92**
Dansçı **104**
Bilge **122**
Şair **137**

NOTLAR **145**
KISA YAŞAMÖYKÜSÜ **149**
ŞİİR ADLARI DİZİNİ **155**
İLK DİZE DİZİNİ **157**

GÖRÜNENİN VE ÖTESİNİN ŞAİRİ: H.D.

En yaşlıları Wallace Stevens'di (1879)... 1880'li yıllarda doğan Amerikan şairleri, Amerikan şiirinin özgürlüğünü kazandırdıkları gibi, dünya şiirine de damgalarını "Modernist"ler olarak vurmuş, bir bakıma batı edebiyatında Avrupa'nın iki bin yıllık hakimiyetini devirmişlerdi. İçlerinden kimini çok da iyi bilmesek bile (ki suç ne Amerikalı şairlerin, ne çevirmenlerindir; yayıncıların yakın zamana dek süregelen ürkekliğidir bunun nedeni) William Carlos Williams (1883-1963), Ezra Pound (1885-1972) H.D. (1886-1961), Robinson Jeffers (1887-1962), Marianne Moore (1887-1972), T.S. Eliot (1888-1965), Conrad Aiken (1889-1974),e.e. cummings (1894-1962) ve Hart Crane (1899-1932) Amerikan şiirini Amerikan şiiri yapan kişilerdir. Bunlara, hâlâ dışta bırakılan ama bir gün yeniden keşfedileceğinden kuşku duymadığım Amy Lowell'ı (1874-1925) da koymak gerekmektedir. Kaldı ki, H.D.'den söz ederken, hiç olmazsa 1910'lu yıllarda, Amy Lowell'den söz etmemek büyük bir eksikliktir, özellikle de Imagist şiir bağlamında...

Yukarıda adını verdiğim şairlerin çoğu için, Amerikan şiirinde, dünyayı sarsacak büyüklükteki patlamayı yapan dinamitin ateşleme fitili kuşkusuz yazarlık dünyasına daha ilk şiirleriyle "H.D." diye atılan (bu adını silme, sadece iki harfe dönüştürme bir çekingenlik, bir gizlenme diye alınmamalıdır. Bu tavır, gizemli bir şekilde şairin şiir gelişimini de imlemektedir) Hilda Doolittle'dır.

H.D., 10 Eylül 1886'da, Amerika Birleşik Devletleri'nin doğu yakasındaki Pennsylvania eyaletinin Bethlehem kasabasında doğdu. Bu İncil kokulu adı kasabaya kurucuları vermişti. 1741 yılında Saksonya'daki baskı üzerine Moravyalı Kardeşler tarikatının üyeleri ülkelerini terk edip Amerika'ya göçmüşler ve aynı yıl içinde de kasabalarını kurmuşlardı. Moravyalı Kardeşler tarikatının en eski üyeleri ise, Moravya'dan göç etmişlerdi Saksonya'ya, Slav kökenli kabilelerin ülkelerini ele geçirmeleri üzerine. Ortaçağ tarihine ya da gizemli ilk Hıristiyan tarihine meraklı olanlar (örneğin Umberto Eco'nun *Gülün Adı* romanını gerçekten ve dikkatle ve çözümleyerek okuyanlar) Moravya'nın gizemini bilirler. Özellikle İsa'nın çarmıhta ölmediğini, karısını ve çocuğunu yanına alıp Avrupa'ya geçtiğini, onunla birlikte ayrılanlardan bir kısmının da Moravya'da yarı pagan, yarı Hıristiyan bir topluluk oluşturdukları ve özgün bir uygarlığa yol açtıkları söylene gelir.

Saksonya'daki Moravyalılar ise hem Katolikler, hem Lutherciler, hem Husscüler tarafından "batıl" addedilmişlerdir. Oysa Moravyalılar birbirlerine sevgiyle bağlanmayı, öteki inanç ve dinlerdekilere de aynı sevgiyi göstermeyi, dahası, onları hiçbir şekilde sözsel olarak yargılamamayı temel anlayış olarak kabul etmişlerdi. Temizlik ve incelik ana fikirleriydi. Giysilerinde süs bulunmazdı. Yas giysisi giymez, yas tutmazlardı; çünkü onlar ölümü üzülecek birşey olarak değil, Tanrıya ulaşılan bir mutluluk kapısı olarak görürlerdi. İsa, Tanrı'ydı ve bir "sevgi pınarı"ydı. Her ne olursa olsun, bir noktaya gelmiş olan bir Moravyalı, bunu tüm öteki kişilerle paylaşmalıydı. Bu yüzden dünyanın her tarafında Moravyalılar'ın kurduğu okullar, hastaneler bulunmaktadır. Samuel Beckett'in annesinin İrlanda'daki bir Moravya okulunda okumuş olması belki de sadece garip bir rastlantıdır!

H.D.'nin baba tarafı ise Londra'lıdır. Doolittle ailesi, İngiltere'de yaşarken Doolittel diye yazılı isimleriyle, Kraliçe I'inci Elizabeth çağına dek uzanmaktadır. Çoğunlukla din adamı vardır ailede ve sıkı da prütendir aile. Bu iki "isyankâr" din grubu H.D.'de daha başka isyanlara da dönüştüğü gibi, özellikle yaşamının son yıllarında yazdığı uzun şiiri *The Hermetic Definition*'ın (Herme-

tik Tanımlama) garip, gizemli içeriğini de oluşturmuştur. Kaldı ki, H.D.'nin şiirleri en geniş anlamıyla "mistik" tir.

H.D.'nin babası, mühendislik öğrenimi görmüş ve 1875 yılında Lehingh Üniversitesi'ne matematik ve astronomi profesörü olarak atanmıştır. Aynı yıl içinde iki erkek çocuğunun annesi olan karısı ölmüş ve Charles Doolittle da 1882 yılında Helen Wolle ile evlenmiştir. Bu evlilikten olan dört çocuğun ikincisidir Hilda; üvey kardeşleri de katarsak, altı kardeşin tek kızıdır ve gariptir, uzun boyu, elleri ve ayaklarıyla babasına en fazla benzeyenidir.

Charles Doolittle, astronomi alanında önemli katkılarda bulunmaya, üniversitede ders vermeye devam etmiştir. 1895'de Pennsylvania Üniversitesi'ndeki ünlü gözlemevine müdür olmuş, böylece aile de Philadelphia yakınlarına taşınmıştır. Bethlehem'in dar sokakları, sıkışık evleri, küçük nüfusu düşünüldüğünde, Philadelphia gerçek bir büyük şehirdir. Buradaki evleri de, babanın ve erkek kardeşlerin ziyaretçileriyle dolup taşan büyük bir evdir. Bu evin ziyaretçilerinden biri de William Carlos Williams'dır!

Hilda 1901 yılında, bir Halloween (Cadılar Bayramı) partisi sırasında Ezra Pound'la tanışır. O yıllarda Hilda kötü bir öğrencidir ama meraklı, durmadan okuyan biridir. Sık sık okul değiştirir. Babasının ilgisini, dikkatini ve sevgisini çekmek için, o da astronomi okumayı seçmiştir oysa edebiyata eğilimlidir; hem klasiklere büyük ilgisi vardır hem de klasik dillere yatkınlığı. Ama Hilda'nın babasıyla her zaman büyük bir sorunu olmuştur. Daha sonraki evliliğinde, ilişkilerinde, şiirlerinde "erkek erki" babayla bütünleşmiştir. Öte yandan, babanın bir tramvay kazasında yaralı eve dönmesi ve ilk müdahaleyi Hilda'nın yapması, babasının kanı ile yüzleşmesi bunun yıllar sonra psikoanalizi sırasında tekrar tekrar ortaya çıkması Hilda için ilkgençliğin hiç de kolay geçmediğinin işaretleridir. Ayrıca Hilda'nın ilkgençliğindeki fiziksel yapısı da onun bütün ileriki yaşamını (şiirlerini bile) etkilemiştir. Daha önce de belirttiğim gibi Hilda, altı kardeş içinde tek kız olmasına karşın, uzun boylu, iri elli ve ayaklı, iri kemikli

yüzlü ama bütün bu iriliğinde müthiş bir incelik, hükümdarca bir otorite bulunan biridir. İlkgençliğinde de sonraki yaşamında da hazırgiyimcilerden uzak durmak zorunda kalan Hilda, hiçbir zaman da ilerde göreceğimiz kimi yakın dostları gibi erkek giysileri içinde dolaşmamıştır. Euripides'in oyunundaki Iphigenia mıdır Hilda yoksa kurbanı olarak sunağına yatırıldığı tanrıça Artemis midir? Gerek şiirlerini okurken gerek yaşamını incelerken Hilda'ya Artemis kimliğinin daha fazla yakıştığına inanıyorum.

1904 yılında Hilda Amerika'nın en ünlü, sadece kadınların gittiği üniversitesi Bryn Mawr'a girer. Ezra Pound'la ilişkisi hem entellektüel düzlemde gelişmekte, hem de Pound'un büyük aşkına karşılık vermektedir. Oysa, o dönemde gerçek büyük aşkı (cinsellik anlamında olmasa bile) Frances'dir. William Carlos Williams da hayranlığını gizleyemez, Ezra Pound'un kıskançlık surat asmalarına karşın. Hilda ile Ezra nişanlanırlar. Hilda için üniversite iyi gitmemektedir. Sağlığının bozulması da eklenince, 1906'da üniversiteyi bırakır. Aynı yıl Pound da yüksek lisansını tamamlamıştır. Indiana'da Wabash College'de öğretim elemanı olan Pound, bir gece kendi savına göre, sadece yardım olsun diye bir kadını odasına alır. Bu öğrenilir ve Pound okuldan atılır! Pound'a da yapılan anlaşmanın tutarı ödenir. Gerçekte bu olay, Pound'un da Hilda'nın da yaşamlarının bütünüyle değişmesine yol açar. Pound aldığı para ile Avrupa'ya gider. 1908'de ilk kitabını yayımlatır. 1910 yılında Avrupa'dan New York'a dönerken, artık taşralı bir öğretim görevlisi değildir. Tersine Avrupa'da tanınan, ilk kitaplarını çıkartmış ve ilgi görmüş bir şairdir. New York'ta, ailesinin bütün karşı çıkmasına karşın Pound'la Hilda buluşurlar. Nişanlarını yenilerler! Pound Hilda'yı Londra'ya gitmeye ikna eder.

1911 yılında Londra'ya gider Hilda. Ezra'nın daha önce kurduğu dostları arasına katılır. Bu dostlar arasında Richard Aldington da vardır. Ezra'dan sonra en büyük yakınlığı Richard Aldington'a duyar. Üçü birlikte seyahatler, ortak çalışmalar yaparlar.

Londra'ya aşıktır Hilda. Pound ise bütün sevgi gösterilerine karşın, Hilda'ya fazla bağlı görünmez, dahası belki de güzel kadınlara karşı zaafı sadece iltifatla da sınırlı değildir. Tutkulu bir kadındır Hilda: 1913 yılında ilk Imagist şiirleri yayımlanır. Hemen dikkat çeker bu şiirler. Aynı yıl herkesi şaşırtan bir şey yapar, Richard Aldington'la evlenir. Kibar, yumuşak mizaçlı, sevgi dolu biridir Aldington. Kuşağının dikkat çekici bir yazarıdır ama, Ezra Pound gibi yazmayı da, yazın dünyasının içindeki yerini de tutkuyla belirlemek isteyen biri değildir. Ezra ile Hilda ilişkisi giderek güçler çatışmasına dönüşmektedir. Hilda'nın bir erkekte aradığı sevecenliktir. Bunu da Aldington'da bulmuştur. Yolculuklar, müzelerde, kütüphanelerde çalışmalar sürerken, Hilda Doolittle Aldington, D.H. Lawrence'le tanışır. Her yazdığı, her yaptığı skandal olan, cinsel çağrışımlarla dolu Lawrence'la tanışması, H.D.'nin yazarlığını yıllar boyu etkileyecek, Lawrence yıllar boyu şiirlerinin ve romanlarının kişilerinden biri olacaktır. Savaş patlar. Savaş yılları zorlukların, yalnızlıkların ve ölümün yıllarıdır H.D. için, yazmanın, ünlenmenin yılları olduğu kadar. 1918 yılında Bryher'le tanışır. Winifred Bryher takma bir addır. Gerçek adı Winifred Ellerman'dır Hilda'nın yanında ufak tefek kalan bu genç, 24 yaşındaki kadının.

1919 yılında Perdita'yı doğurur Hilda. Aldington bir yıldır başka kadınla yaşamaktadır. Pound şairce ilginin dışında bir yakınlık göstermediği gibi, bebeğin doğumundan bir gün sonra Hilda'ya geldiğinde, "Bu bebek için söyleyeceğim tek şey benden olmadığı için seni eleştirdiğimdir" der!

Sevdiği bütün erkekler tarafından yalnız bırakılan Hilda, Bryher'e sığınır. Sonunda, birlikte yaşamaya başlayıncaya kadar, Bryher'in zamanın ünlü ve yakışıklı yazarlarıyla yaptığı bütün evliliklere karşın, sürüp giden bir yakınlık kurulur aralarında. Bir bakıma yaşamın fırtınaları bitmiştir Hilda için. Yalın dostluklar dışında Hilda için hayatındaki tek "insan" Bryher'dir artık. Kendini sadece ve sadece yazmaya verir... 28 Eylül 1961 yılında Zürih yakınlarındaki bir hastanede ölünceye kadar.

Artık Hilda Doolittle da yoktur, Hilda Aldington da. Sadece ve sadece, inip çıkan bir edebiyat yaşamı içinde H.D. vardır...

H.D., Imagiste !

H.D. üniversitede astronomi okumaya kalkışmasına karşın, taa başından beri edebiyata meraklıydı. Ezra Pound'la ve William Carlos Williams'la daha çok genç yaşlarında başlayan dostluklarının kaynağı da bu edebiyat merakıydı. 1906'da üniversiteden ayrılıp eve kapandıktan sonra büyük bir hızla Latin, Yunan klasiklerini, Rossetti ve Pre-Raphaelit'leri, Rönesans İtalyan şairlerini büyük bir dikkatle inceliyordu, Yunan ve Latin yazarlarından çeviriler yapıyordu, günün edebiyat hareketini de izlerken. Bu üniversiteden ayrıldığı yıl ile Avrupa'ya Pound'la buluşmaya gittiği yıl arasında geçen dönemde daha çok öyküler yazdı H.D. ve bunları da gazetelerde yayımlattı.

1912 yılının eylülünde, British Museum'da Mısır ve Yunan yapıtları üzerinde incelemeler yapan H.D. birden çalışmasını kesip, müzenin hemen yakınlarındaki bir küçük pasta salonuna gitti ve Pound'la buluştu. Hemen hemen hiçbir şey söylemeden, bir defter uzattı Ezra Pound'a karşılaştıklarında. Pound, ilk şiiri okuyunca ("Düzenbaz Hermes" di adı bu şiirin) "Harika bu şiir, Dryad" dedi. Sonra, cebinden bir kırmızı kurşun kalem çıkarttı. Şiirin şurasında burasında bir iki küçük değişiklik yaptı... Ardından bir şiir, bir şiir daha... Artık Ezra Pound emindi. Öğrencisi işte şimdi şair olmuştu! Şiirleri yeniden okudu, başa döndü, "Düzenbaz Hermes" şiirinin altına "H.D. Imagiste" diye yazdı. Amerikan şiirinin en özgün şairi doğmuştu. Öyle ki, bu şair, bu başlangıcıyla sonradan hem Pound'u hem Williams'ı alabildiğine etkileyecekti. Ezra Pound "Imagiste" kelimesini özellikle böyle, Fransızca yazmıştı. "Sembolist"e bir tepkiydi bu yazılım. Sembolizmin öldüğünü ve yepyeni bir şiirin başladığını duyuruyordu Ezra Pound. Ezra Pound şiirde imgeyi keşfeden kişi de değildir, ilk imge şiirini de H.D. yazmamıştır kuşkusuz! Şiirde imge hep vardı.

Nedir imge pekiyi? En yalın tanımıyla "imge" sözcük yardımıyla duyularda bir duygu uyandırmadır. Genel olarak "görsel" imge anlaşılsa da imge denildiğinde, "koku", "dokunma", "duyma", "tad" imgelerinden de söz etmek gerekir. Geleneksel anlayış içinde, imgelere daha çok eğretilemelerde rastlanır. İmgenin yalın betimleme öğesi olarak kullanımı Modernist şiirle başlamıştır. Yukarıda aktardığım öyküde, Pound'un H.D.'yi "Imagiste" diye adlandırmasına neden olan şiirlerde ise imgenin bu kullanımının temeli atılıyordu bir bakıma. Özellikle "Dağ Perisi" ve "Bahçe" şiirleri H.D.'nin Pound'a ilk sunduğu şiirlerin bile ne kadar özgün olduğunu göstermektedir. Ama Pound'un H.D.'ye yakıştırdığı bu sözcük, Pound'un özgün buluşu da değildir. Daha 1908 yılında, sonradan Modernist hareketin kuramcılarından sayılacak, T.E. Hulme başkanlığında kurulan bir "şiir kulübü" nde bu tanımlama Hulme'ün "Güz" adlı bir şiiriyle başlayarak çokça kullanılmıştır. Pound da Hulme'ün Londra'da yakından görüştüğü ve klübe de gidip gelen bir kişi olduğu için, terimin farkındadır pekala. Yıllar sonra Aldington, Pound'un tümüyle gösteriş yapmak adına, kendi reklamını yapmak adına bu "anlamsız" terimi kendisine ve H.D.'ye istekleri dışında yamadığını söyleyecektir. Gene de İngiliz - Amerikan şiirinde bir Imagiste şiirden, bu şiirin kuramından söz edilmelidir.

Ezra Pound, H.D.'ye Fransızca bir yazımla "Imagiste" dediği gibi, şairlerine de "Les Imagistes" adını vermiştir. Bu şiirin en kesin kuralları şunlardı:

1) Nesnel ya da öznel yaklaşımla "nesnel varlıklar"ın doğrudan ele alınması; 2) Şiir içinde zorunlu olmayan hiçbir sözcüğe asla yer verilmemesi; 3) Şiirin ritminin bir metronomunki gibi mekanik olmayıp, müzik cümlelerinde olduğu gibi birbirini bütünleyici olması, gerekmektedir. Bu haliyle "Imagiste" şiir Victoria çağının belagatle tıkış tıkış, işlevsiz süslerle anlamsızlaşmış şiiri yerine, Pound'un o çok ünlü mektubunda da belirttiği gibi, "düzyazı denli iyi yazılmış" bir şiirdir. İmge şiirin "çekirdeği" ya da "ana rengi" olduğuna göre, sadece imgeleri kullanarak şair daha ön-

ceden "hazırlanmış" bir şiirden kurtulup özgün ve kişisel bir şiir yazabilir. Imagiste şiir için izlek sorunu yoktur. Bir Yunan ya da Latin mitologyası öyküsü olduğu kadar, bir Metro istasyonu da Imagiste şiirin izleği olabilir. Ya da yalın bir doğa betimlemesi imgesel zenginlikle izlenimci bir görünüm taşır gibi gelse de mitolojik bir duygu yaratabilir. H.D.'nin "Dağ Perisi" şiiri Imagiste şiirin bir ucunu oluşturuyorsa, öteki uçta da Ezra Pound'un o çok ünlü "Bir Metro İstasyonunda" şiiri durmaktadır:

> Belirişi bu yüzlerin kalabalıkta;
> Taçyaprakları bir çiçeğin, kara bir dalda.

Bütün yalınlığına karşın, Pound'un ilk kabul ettiği şiirlerden biri olan "Düzenbaz Hermes" şiirinin de imlediği bir başka uzantısı daha vardır bu "akım"ın. Hermes'den yola çıkan, o Imagiste kadar belirsiz Hermetik kavramı. H.D.'nin şiirlerini bütün bir şairlik süreci içinde, başlangıçtaki "Imagiste" yalınlık içinde, Hermetik (kapalı, gizemli) bir şiire dönüşmüştür. Öyle ki, ancak ölümünden sonra yayımlanabilen *The Hermetic Definition* adlı uzun şiiri oluşturmuştur. Kaldı ki, daha başından, Imagiste şiir diyelim ya da demiyelim, H.D.'nin şiiri kuru kuruya bir betimleme şiiri asla değildir.

Pound, H.D.'nin yanına Aldington'u ve kendini de koymuştur ilk Imagiste tanımını/sunumunu yaparken. Buna daha sonra başka adlar da eklenmiştir. John Gold Fletcher, Amy Lowell de katılmış ve Pound, 1914 yılında *Des Imagistes: An Anthology*'yi hazırladıktan sonra, ilgisini kesmiştir akımla. Acaba bunda H.D.'nin Aldington'la evlenmesinin hiç mi payı yoktur? Üstelik Pound, Imagiste antolojiler yapma işini sürdüren Amy Lowell'a, "akımın Imagiste olmaktan çıkıp, (Amyist) olduğu"nu söylemiştir! Ama artık ok yaydan çıkmıştır bir kere ve imge, yeni konumuyla, Modernist şiirin doruğuna yerleşmiştir!

İlk şiirleri 1913 yılında *Poetry* dergisinde çıktıktan sonra, akım umrunda değildir H.D.'nin. Dahası, Flecther'in belirttiği gibi, a-

kım içinde anılmak, tedirgin etmektedir onu. Pound'un akımı Amy Lowell'a devretmesini, şiirinin özgürlüğü olarak karşılar. Pound olsun, Amy Lowell olsun, Çin şiirinin imgesel yalınlığını Imagiste şiire taşıyıp bütünleştirseler de, H.D. "eski dünya"nın sınırlarından asla uzaklaşmaz. Eski Mısır da zaten "Antikite"nin bir parçası ve Helenistik Mısır olarak, yer alır şiirlerinde. H.D.'nin şiiri zaman içinde hiçbir sapma göstermez. Belki son dönemlerinde biraz daha "kişisel" ve "insani"dir, o kadar. İlk kitabı *Sea Garden* (Deniz Bahçesi) 1916 tarihlidir. 1944'de yazdığı şiirler sadece daha yoğundur, daha uzun olmalarına karşın. H.D. ilk adımını attığında, kulvardaki yerini hemen belirlemiş ender şairlerden biridir.

1931 yılında basılan *Red Roses for Bronze* (Tunç Yerine Kırmızı Güller) H.D.'nin o salt Imagiste döneminin kapandığını iyice belirginleştirir. Değişim şiir dilinden çok, şiirin izleksel düzlemindedir. Psişik olaylar, arketipler, kişisel yaşamın üstü kapalı öyküleri gizemli dokuyu daha da koyultur. 1933 ve 1934 yıllarında Viyana'da bulunur ve Freud tarafından psikanalizden geçirilir. "Bilge" şiiri olsun, Freud'la ilgili anılarını yazdığı *Tribute to Freud* (Freud'a Sungu) olsun, bu iki yılın H.D.'nin yaşamında ne denli önemli olduğunu ortaya koyar. H.D. yalnız psikanaliz sınırları içinde kalmayan, neredeyse mitik bir aşk olan, bu ilişkiden alabildiğine güçlenmiş çıkar. Belki de çocukluğundan beri onu kuşatan, sonra da korkuyla kendi kendine güçlendirdiği "öngörü"leri, düş ve gerçeklik ayrımının sınırlarını kırar.

Savaş yıllarında, yoğunlaşır gizemlilik. Ölümün mitik boyuttan gündelik düzleme tırmanması, ölümün gizemliliğini ortadan kaldırmaz H.D.'nin gözünde. Sonradan *Triology* (Üçlü) adını alacak bu üç uzun şiirin ilkine *The Walls Do Not Fall* (Duvarlar Yıkılmaz) adını verir. Londra'da taş üstünde taş kalmazken, yıkılmayan hangi duvarlardır? Şiirin başındaki "1942 Londra'sından 1923 Karnak'ına" sözü şiirin çok yönlü mistik içeriğini açıklamaktadır. Bir başka özelliği daha vardır bu şiirin. H.D. burada, aynı zamanda, Birinci Dünya Savaşı sırasında Pound, Lawrence ve Aldington arasında yaşadığı ve onu tinsel anlam-

da yok olmaya zorlayan deneyimlerinden de sıyrılmaktadır. Bu şiirle ilgili, yıllarca büyük bir dostluk ilişkisi içinde olduğu Norman Holmes Pearson'a yazdığı bir mektupta, "Yeniden diriliş, insan yaşarken de gerçekleşebilir" sözü, 43 bölümlük bu uzun şiirin dünyasına girebilmek için iyi bir anahtardır. *Üçlü*'nün ikinci şiirini 1944 yılında yazar: *Tribute to Angels* (Meleklere Sungu).

Bu şiir de 43 bölümden kurulmuştur ve yedi melek üstünedir. H.D. bir yandan bu meleklerin çok yönlü kültürlerini serimlerken bir yandan da her meleği yaşamındaki bir kişiyle özdeşleştirir. Örneğin, Azrail Ezra Pound'dur. İkinci melek, Rafael'se Aldington'dur. Cebrail, müzikci Cecil Gray'dir. Dördüncü melek, Uriel, hem ateşin hem karanlığın ikiz meleği olarak, D.H. Lawrence'i karşılamaktadır. Beşinci melek Annael, H.D.'nin kendisidir. Mikail, Bryher'in kocası, her zaman hak tanır Kenneth Macpherson'dur. Sonuncu, yedinci melek ise Zadkiel'dir, doğruluk meleğidir ve H.D. bu melekle Londra'daki psikiyatristi Walter Schmideberg'i anlatmıştır.

O dönemde yazdığı mektuplardan, H.D.'nin bütün bu yakıştırmalardan çok keyif aldığı, hatta bu şiirleri yazarken eğlendiği anlaşılmaktadır. Bu şiirleri yazarken kullandığı melekleri, daha da çoğaltarak *The Hermetic Definition*'da her bir saatin meleği için bir şiir bölümü yazmaya gidecektir! Üçlü'nün üçüncü kitabı, *The Flowering of the Rod* (Değneğin Çiçeklenmesi) İncil'den alınma bir mesele dayanmaktadır ve savaş içinde H.D.'nin umudunu ve direncini anlatmaktadır. Üçlünün önceki iki şiirine oranla, bu üçüncü şiir çok daha liriktir.

Bu kitaplar 1944-46 yılları arasında yayımlanır. H.D.'nin bundan sonra çıkan tek kitabı, gene uzun bir şiir olan (300 sayfa) *Helene in Egypt*'tir (Helene Mısır'da). Helene ve Akhilleus öyküsünü, Helene'nin ağzından anlatır. Troya'nın yakılıp yıkılmasında bir suçu yoktur Helene'nin, çünkü tanrılar onu Mısır'da tutmaktadır, savaş sırasında. Bu kitap 1961 yılında basılır. H.D. kitabın basımından birkaç ay sonra ölür. Ölümünden uzunca bir süre sonra, yapıtları yeniden yayımlanmaya başladı H.D.'nin. Yıllar süren o dar dost

alanı içine sıkışıp kalması yerini büyük bir ilgi dalgasına bıraktı. Yayımlayamadığı pekçok şiirle birlikte, romanları ard arda çıkmaya başladı. H.D.'nin romanlarının en önemli yanı, neredeyse birer "poeme en prose" oluşlarından başka, yaşamının dönem dönem şaşmaz bir doğrulukla, öyküleri de oluşudur. Bu kitapların başında, 1926 yılında çıkan *Palimpsest* gelmektedir. Üç bölümden oluşan kitapta her bölüm ayrı bir "uzun öykü" dür. İlk "öykü" İ.Ö. 75 yılında Roma'da geçmektedir. Bir savaş dönemi aşkının öyküsüdür bu. Çoğunlukla bir şiirin içinden bir başka şiir çıkartan H.D. bu öyküden sonra gene önemli bir "roman"ı olan *Bid Me to Live*'i (Bana Yaşamı Bağışla) yazmıştır. İkinci öykü, "Murex: War and Postwar London" (Murex: Savaş ve Savaş Sonrası Londra), 1916-26 yıllarında Londra'da geçer. Kitabın son öyküsü, "Secret Name: Excavator's Egypt" (Gizli Ad: Kazıcıların Mısır'ı) İ.S. 1925 yılında geçer. Öyküler, H.D.'nin şiirlerindeki bütün imgelerden, gizemlerden, göndermelerden örülüdür.

1927'de yazdığı *HERmione* (ya da yazıldığı adıyla *Her* yani üçüncü tekil "Onun") gene fazlasıyla özyaşamöyküsü yüklü bir romandır. Burada H.D. Ezra Pound'la Frances arasında neredeyse bir sinir krizine dönüşecek aşk burgacında gidip gelişini anlatır. *Bid Me to Live* (Bana Yaşamı Bağışla) bir "Madrigal"dir. Bu H.D.'nin kitaba ilk verdiği addır ve sonradan da altbaşlık olur. Gerçekte, isimleri uydurulmuş ama asıl kişilere de benzetilmiş bir anı/romanıdır kitap.

H.D.'yi hem kişi hem yazar olarak tanımlamada, tanımlamada çok önemli olan bir başka "roman"ı da gene ölümünden yıllar sonra (New York basımı:1982) gün yüzüne çıkabilen *The Gift*'tir (Armağan). Kitaba adını veren "Armağan" H.D.'nin çocukken büyükannesinden dinlediği bir Moravya inancından yola çıkar: Kutsal Ruh'un Hikmet'i, kuşaktan kuşağa geçen bir "Armağan" olarak Moravyalılara verilmiştir ve bu "Armağan" kendi soylarında H.D.'nin dayısı Fred'de vardır. H.D. bu öyküden sonra yıllarca o mistik "Armağan"ın kendine de geçip geçmediğini merak eder. İşte, *The Gift*'te H.D. kendi yaşamını irdeleyerek bu armağanı taşıyıp taşımadığını çözmeye çalışmaktadır. Bunun için de Mo-

ravyalıları, kendi ailesini ve çocukluğunu serimlemekten çekinmemektedir. Gene de şiirleri denli kapalı, gizemli, çok katmanlı bir öyküdür, anlattığı. H.D.'nin yaratıcı verimi sadece şiirler, anılar ve romanlarla sınırlı değildir. Eski Yunan klasiklerinden, özellikle tragedyalardan yaptığı çeviriler şiirleri denli önemlidir H.D.'nin yazarlık gücünü tanımak için. H.D. yazımın başında da belirttiğim gibi, yazarlık eğitimini klasik Yunan ve Latin şairlerinden almıştır. Bu çevirilerde, özellikle de, *Hippolytus Temporizes* (Hippolytus Uyum Gösteriyor), Euripides'in bir oyunundan yola çıkarak, uyarlamanın da ötesine geçip, H.D.'nin şiir diliyle yeniden oluşturduğu bir yapıttır. 1927'de çıkan bu şiir/oyunun ardından, 1937'de gene Euripides'den çıkarak yazdığı *Ion*, bir şairin elinde bir çevirinin nasıl aslına sadık kaldığı halde, değişebileceğini göstermektedir. Ne çeviri, ne aktarma, ne uyarlama... Bu yaptığı iş için H.D.'nin kullanılabilecek en iyi sözcük "dönüştürmek" olacaktır. Zaten H.D.'nin yaptığı başka bir şey değildir ki? H.D. eski Yunan ve Latin mitoslarını, Kabala'yı, Eski Mısır Gizlerini, Hıristiyan mistisizmini, Gnostiklerin düşüncelerini ve simgelerini, Hermetik düşünceyi şiirlerine, romanlarına *dönüştürmüştür*... Kısacası, Eski Dünya'nın tüm bilgeliğini, (çok sevdiği ve sık sık kullandığı "Sophia" yı) H.D.'ye dönüştürmüştür. Bir okur olarak, H.D.'nin *The Gift*'te aradığı yanıtı rahatlıkla verebilirim: Evet, H.D. "Armağan"a sahipti!

GÜVEN TURAN 1995

TOPLU ŞİİRLER, 1925'DEN
(COLLECTED POEMS, 1925)1925

RÜZGÂR UYURLARI

Daha ak
dalganın ardında bıraktığı
kabuktan,
ısırılıyoruz savrulan kumlar
ve kırık kavkılarla.

Artık uyumuyoruz
rüzgârda –
uyandık ve kaçtık
kentin kapısından.

Parçala –
bize bir sunak parçala,
yar yamaçlarına çek,
keskin kayaçlar yığ üstüne –
biz artık
uyumuyoruz rüzgârda,
bizi yatıştır.

Haykıra haykıra şarkı söyle
hiç durmadan,
bir daire çizerek yürüyüp ve
övgüler düzerek şarkılarla.

Düşen bir dalganın kükreyişi
ortadan yarılınca,
üleşilmiş sözcükler boşalt
deniz atmacaları ve martılardan
ve deniz kuşlarından uyumsuzca
çığrışan.

AKŞAM

Işık geçer
yamaçtan yamaca,
çiçekten çiçeğe –
ışıkta
kocaman açılan ciğerotu çiçekleri
solar –
içine döner taçyaprakları,
eğilir mavi uçları
daha mavi yüreklerine
ve ölür çiçekler.

Hâlâ aktır kızılcığın tomurcuğu
ama firlar gölgeler
köklerinden kızılcığın –
kara sokulur kökten köke sıçrayarak,
her yaprak
keser öteki yaprağı çimenler üzerinde,
gölge izler gölgeyi,
sonra hem yaprak
hem yaprak gölgesi yiter.

DENİZ HAŞHAŞLARI

Amber rengi kabuk
yiv yiv altın rengi,
kumun üstünde duran yemiş
işaretler bırakmış zengin tohumuyla,

hazine
saçılmış bodur çamların yanına
kayalarda ağarmakta:

senin gövden kök salmış
ıslak çakıllar arasına
ve denizin kıyıya attığı dökuntülere
ve dağınık kavkılara
ve kırık deniz borazanlarına.

Çok güzel, yaygın,
yaprak üzerinde yangın,
hangi çayır verebilir
böylesine kokulu yaprağı
senin yaprağın kadar?

YİTİRİŞ

Deniz çağırdı –
sen döndün körfezin ağzına doğru,
boğuldun geçerken dalgaları –
mutlu oldum buna –
kaçtın işte sonunda.

Denizden gelen koyu sis boğuyor beni,
tıkanıyorum aldığım her solukla –
garip bir tehlike bu –
tanrılar garip işkenceler
yaratıyor bizler için.

İçimizden biri, böğrü delinmiş olan,
sürüne sürüne aşıyor bataklığı,
sökerek defnelerin köklerini,
ufalanan yamaçta yitti tutunurken –

Bir başkası da emekleye emekleye
– geç kalmıştı –
sığınmaya çalıştı yalıyarın altına.

Sevindim seni dalgaların çekip alışına,
Ey Sevgili,
bu ürkütücü grubun içinden
bir tek sen dokunulmazlık kazandın,
senin ak etin örtüldü tuzla
mür ve yanık susamla örtülür gibi.

Bu kıyıya saplanıp kaldık,
çok azımız, çok azımız karşı koydu
şaşırmayan mızraklarına,
tam karşıdan gelen – fazla zorlanmayan
omuzun ve kasların hafifçe kalkmasıyla.

Öylesine yalın ki – sadece biz kaldık,
dördümüz – sanki kapatıldı birden.
Ve bataklık geri çekti birini,
bir başkası yardan uçtu,
ve dalga alıp götürdü seni.

Patikalarda çelik keserdi ayakların,
izlerdin gücünü
yaşamın ve tıkanırdı soluğum.
Daha önce güzel ayaklar görmüştüm
ama görmemiştim güzelliğe gücün işlenmişini.
Boyuna hayrandım.
Hemen hemen aynı boydaydın
mızrak taşıyanlarla
ve nasıl da inceydin.

Ve hayran olmuştum takarken
omuz bağlarını
bileğinin gücüne
ve dönüşüne genç parmaklarının,
ve kalkışına saçının kırpık lülelerinin,
ve tunç rengine
güneş yanığı boynunun.

Bütün bunlar,
ve garip diz üstlüğü,
dökme baldır zırhı üstündeki,
ve sert kasları
giysinin örtemediği sırtının –
o çizgiler
hiçbir giysinin bozamayacağı.

Bilmem biliyor muydun seni gözlediğimi,
mızraklılar önüne nasıl dikildiğimi –
Ama tanrılar seni istiyordu,
tanrılar geri istiyordu seni.

BAHÇE

I

Belirginsin
ey gül, kayadan yontulmuş,
inen dolular kadar sert.

Kazıyabilirim rengini
taç yapraklarından
kayadan ayırırcasına sızan rengi.

Seni kırabilsem
bir ağacı da kırabilirim.

Karıştırabilsem
kırabilirim bir ağacı –
kırabilirim seni.

II

Ey rüzgâr, ısıyı parçala,
kes ısıyı parça parça,
lime lime et onu.

Yemişler düşemiyor bile
bu ağır havada –
yemişler düşemiyor ısıya
sıkıştıran ve körelten
armutların uçlarını
ve yuvarlatan üzümleri.

Kes ısıyı –
yarıp geç içinden,
devir iki yanına
yolunun.

DENİZ MENEKŞESİ

Ak menekşe
kokusunu kazanır sapı üstünde,
deniz menekşesi
akik kadar kırılgan,
yatar direnip bütün rüzgârlara
kırık kavkılar arasında
kum tepeciğinde.

Büyük mor menekşeler
titreşir tepede,
ama kim değiştirebilir bunları,
kim değiştirebilir bunları,
ak türün tek kök olanı?

Menekşe
kavrayışın kırılgan
kum tepeciğinin eteğinde,
ama yakalıyabiliyorsun ışığı –
kırağı, kendi ateşiyle bir yıldız çiziyor kenarlarını.

DENİZ SUSAMI

I

Yaban ot, yosun ot,
kökler dolanmış kumda,
deniz susamı, kınlgan çiçek,
bir taç yaprağın tıpkı bir deniz kabuğu
kınk
ve bir gölge düşürüyor
ince bir dalcık şeklinde.

Şanslı şey,
kokulu ve dalayıcı
kaskatı mür-tomurcuğu,
kâfuru-çiçeği,
tatlı ve tuz – sen yelsin
burun deliklerimizde.

II

Müren balıkçıları
sırılsıklam mı bırakır seni geçerken?
Kökleriniz rengini
kumdan mı çekip çıkartır?
Altın mı koymuşlar altınıza –
altın perçinler?

Deniz susamı dizileri
dalgalar üzerinde,
maviye boyanmışsınız,
boyanmışsınız taptaze bir pruva gibi
tuz otlar arasında lekelenmiş.

ARMUT AĞACI

Gümüşsü toz
yükseldi topraktan
yukarılara kollarımın erişemediği,
oturdun,
ey gümüş,
kollarımın uzanamadığı yükseğe
karşıladın bizi büyük kütlenle;

açmadı hiçbir çiçek
böylesine güçlü beyaz bir yaprak.
hiçbir çiçek ayırmadı gümüşü
böylesine az bulunur gümüşten;

Ey beyaz armut,
senin çiçek kümelerin
öbek öbek dallarında
getirir yazı ve olgun yemişleri
mor yüreklerinde.

ADONİS

I

Her birimiz senin gibi
bir kez öldü,
senin gibi her birimiz
geçti arasından orman yaprağı akıntısının,
çatladı ve eğildi
ve işkence gördü ve eğilmedi
kış kırağılarında,
sonra altın uçlara dönüştü yangını,
teker teker yandı,
kırılgan amber, altın varak pulları,
altına dönüştü ve yeniden kaynatıldı
güneşin ısısında;

her birimiz senin gibi
öldü bir kez,
her birimiz geçti ağaçlıklı patikaları
ve kış yapraklarını buldu
güneş yangınından öylesine altın rengiydiler
kapkara duruyordu yanlarında
canlı orman çiçekleri.

II

Tapınağın yüzündeki altın bile
senin önünde durduğun,
bu kadar altın değildi,
sandaletlerinin altını bile,
buklelerinin arasına kakılmış
altınlar bile
böylesine altın değildi geçen yılın yapraklarından.
ne de bütün dövme, dökme
ve kakma altınlar

sevdiğinin yüzündeki,
alnındaki ve göğüslerindeki
bu kadar altındı:

her birimiz senin gibi
bir kez öldü,
her birimiz senin gibi
ayrıldı, senin gibi
tapınmaya ayrıldı.

DAĞ PERİSİ

Burgaçlar, deniz –
fırıldak gibi döndür sivri uçlu çamları,
çarp büyük çamlarını
kayalarımız üstüne,
firlat yeşilini başımızdan aşağı,
kapla bizi çam göllerinle.

YÜKSELEN AY

Işıldayacak mısın deniz üstünde?
firlatacak mısın mızrağını
kıyıya?
Hangi sesi düşüreceğiz?
bir şarkımız var,
kıyıda oklarımızı bölüşüyoruz;
sesimizi verecek çözük tel:

ey kaçış,
getir o kadını şarkılarımıza.
Büyüktür o kadın,
çamlarla ölçüştürürüz onu.

HAVUZ

Canlı mısın?
Dokunuyorum sana.
Deniz balığı gibi ürperiyorsun.
Ağımla kaplıyorum seni.
Nesin sen – çizgi çizgi şey?

THETIS

I

Taş döşeli seyirdim yollarında
dikkatle atmalısın adımını
amber taştan onikse
menekşe ışıltılı,
ışıkla karışan,
yarı belli eden deniz otlarını
ve altındaki deniz kumunu,
beyaz ayaklarını yansıtan senin
ve neşeli al bağlarını
Arion'un zambak tomurcukları gibi
ve ayağını kavrayan altını.

II

Geçeceksin
altından ada ağırşağının
(ve mersin ağacının,
üzeri kakmalı dayanağıdır)
ve ak uzantısı
ak kumsalının,
kıvrıktır yeni ay gibi
ya da fildişi titiz bir elin
işlediği;
kayarken güneş
uzak kıyılarda,
ender bulunur bir amber
çıkar denizden
ve yongaları
ışıldar sırtında yunus balığının
ve mücevher kakmalı yular
ve üzengi ve gem
sallanırken altında iki yana.

III

Duraksayacaksın
kök saldığı yerde mercan zambağın
gözdağı verirken amberi çevresinde
altın tanenin ve işlenmiş çakılın
kristal ya da mor kayaç;
yeşil su karanlık
altındaki havuzun mavisiyle,
her gün ayakların gezinecek,
tırmanıp mordan maviye,
maviden deniz-alına,
adım adım,
serilmiştir enine,
düzensiz, ağır ağır meyletmektedir,
sonra dimdik ve yüksek
çınar tepedeki güneş ışığına.

IV

Abanmalı mıdır güneş
çok ağır bir taş gibi,
şafak açmalı mıdır
aşırı bir güzellik,
gülerken sıkılmalı mısın,
koşarken bir dalgadan bir başka dalga kıvrımına,
toplarken deniz çiçekleri göğüslerine,
dalabilirsin aşağılara,
çok derin deniz diplerine
hiçbir büyük balığın dolaşmadığı,
küçük balıkların da ışıldayıp kaçışmadığı,
sadece deniz şakayıkları ve çiçekleri,
yaban deniz kekiklerinin
kapladığı sessiz duvarlarını
yatmakta olan eski deniz kentlerinin.

KİRKE

Kolaydı onlara
boyun eğdirmek isteklerime,
kolaydı
bir dokunuşla değiştirmek,
ama sen sürüklenip duran koca denizde,
nasıl çağırsam seni geriye?

Sedir ve ak dişbudak,
kaya sediri ve kum bitkileri
ve ılgın
kırmızı sedir ve ak sedir
ve kara sedir ormanın derinliklerinden,
koku üstüne koku
ve bütün deniz büyülerimin kalmadı değeri.

Kolaydı oysa –
bir düşünce çağırdı hepsini
dünyanın keskin kıyılarından,
yakardılar bir dokunuş için,
yalvardılar yüzümü görebilmek için,
ricalar ettiler bana
onlara acıyıp
her birini döndürünceye dek anılarına.

Panterle panter,
sonra kara leopar
hemen ardında –
kara panter ve kırmızı
ve kocaman bir köpek,
tanrısal görünüşlü bir canavar,
kumda belirgin bir iz açtı daire şeklinde,

yasak ettiler dünyayı bana
ve örttüler deniz seslerini
kendi gırtlaklarıyla,
ve deniz-yıldızlarını
ve savrulan kumları,
ve kaya ılgınını
ve titreşimlerini rüzgârın –
kesemediler senin sesini.

Kolaydır çağırmak insanları
dünyanın kıyı köşesinden.
Çağırmak kolaydır ayağıma onları
aklımdan geçer geçmez –
güzeldir görmek uzun panteri
ve narin geyik tazılarını
dönüp duran karanlıkta.
Kolaydır
sedir ve ak dişbudak dumanlarını
doldurmak saraylara
ve kaplamak deniz mağaralarını
fildişi ve oniksle.

Ama vazgeçeceğim
mercanların taş püsküllerinden
ve iç odalarından
benim ada sarayımın
ve armağanlarımdan
ve bütün etki alanından
gücümün ve büyümün
bir tek bakışınla senin.

ADALAR

I

Benim için anlamı ne adaların,
anlamı ne Yunanistan'ın,
Rodos'un, Samos'un, Kos'un,
batıya dönük Paros'un,
anlamı ne Girit'in?

Semadirek'inki ne, hani
yükselir bir gemi gibi,
İmroz'un ne, göğsüyle
karşılar fırtına dalgalarını?

Ne Naksos, Paros, Milo,
Likya'nın çevresindeki halka,
ne Kyklades'in
beyaz gerdanlığı?

Nedir Yunanistan –
Sparta, bir kaya gibi yükselen,
Tebai, Atina, Korinthos ne?

Eğriboz ne
ada menekşeleriyle,
Eğriboz ne, çayır çimen içinde,
hızlı sığlıklarla sınırlı,
Girit ne?

Anlamı ne adaların,
Yunanistan ne?

II

Toprak sevgisi ne verebilir bana
senin bana vermediğin –
ne biliyordu uzun Spartalılar
ve yumuşak huylu Attika halkı?

Nesi vardı Sparta'nın ve kadınlarının
bundan daha fazla?

Ne anlamı var adaların
yitersen sen –
Naksos, Tinos, Andros,
ve Delos, kilidi
beyaz gerdanlığın?

III

Ne verebilir toprak sevgisi bana
senin vermediğin,
didişme sevgisi neye alıştırabilir
beni senin beceremediğin?

Sparta girmiş de olsa Atina'ya,
Tebai Sparta'yı yıkıp dursa da,
su gibi değişir hepsi,
tuz, korku uyandırmaya kalkar
ve devrilir gerisin geri.

IV

"Toprak sevgisi ne verdi sana,
benim vermediğim?"

Sordum Sur şehrindekilere
otururlarken
siyah gemilerinde,
zengin malla yüklü,
Yunanlılara sordum,
ak gemili,
ve Yunanlılara gemilerinin gövdesi
ıslak kumda yatan, al boyalı,
büyük gagalı.
Parlak Sur şehirlilere sordum
ve uzun Yunanlılara –
"ne verdi toprak sevgisi size?"
Ve yanıtladılar – "Barış"

V

Ama bir kenarda durmaktadır güzellik,
atılmıştır bir deniz kıyısına güzellik,
çıplak bir kaya,
işe koyulmuştur güzellik
karaya vurmuş gemilerle,
kıyılarımızda, ölüm ayrılmaz
sığlıklardan – ölüm bekler
uzanıp kavramış bizi
derinliklerden.

Bir kenarda durmaktadır güzellik;
kumsalını dilen yeller,
savurur kaba kumu
yukarılardaki kayalara doğru.

Güzellik bir kenarda durmaktadır
adalardan uzakta
ve Yunanistan'dan da.

VI

Bahçemde
yeller dövdü
ölgün zambakları;
bahçemde, tuz
kavurdu ilk yaprakçıklarını
genç nergisin
ve küçük sümbülün
ve tuz sızdı
yaprakları altına beyaz sümbülün.

Bahçemde
yel çiçekleri bile sürünmekte yerde,
sonunda onlar da kırıldı yelin altında.

VII

Ne anlamı var adaların benim için
sen yitmişsen,
Paros'un anlamı ne
gözlerin geri çekilmişse,
Milos ne
güzellikten korkuyorsan,
korkunç, acı verici, tek başına,
yalın bir kaya?

Ne ki Rodos, Girit,
ne ki Paros, batıya bakan,
ne, beyaz İmroz?

Ne anlamı var adaların
duraksıyorsan,
Yunanistan'ın anlamı ne çekiliyorsan geri
korkudan
ve soğuk debdebesinden şarkının
ve iç karartan özverinden?

BAİA'DA

Düşünmüş olmalıyım
bir düşte getirmiş olduğunu
sevimli, tehlikeli bu şeyleri,
büyük bir sepete yığılmış orkideler,
tıpkı söylediği gibi (bir düşte)
ben gönderdim sana bunları,
mavi damarlarını
boynunun öpüşsüz bırakan.

Neden ellerin
(benimkileri hiç tutmamış olan)
ellerin, görüyorum da
kayıyor orkideler üzerinde
dikkatle,
ellerin, kırıldı kırılacak, emin kaldırmaya
yumuşacık bir şekilde, kırılgan çiçekleri –
ah, ah, nasıldı o, nasıl bir şeydi.

Hiç göndermedin (düşünde)
o biçimi, o kokuyu,
ne ağır, ne iç gıcıklayıcı,
ama tehlikeli – tehlikeli –
orkidelerin, büyük bir sepete yığılı
ve altlarında katlanmış ışıltılı bir kağıt
bazı sözcükler:

Çiçeğe gönderilmiş çiçek;
ak eller için, daha az ak,
çiçek yaprakları daha az güzel,

ya da

Sevgiliden sevgiliye, ne öpüş,
ne dokunuş, ama sonsuza dek sadece bu.

EVADNE

İlkin tattım Apollon'un dudakları altından
aşkı ve aşkın lanetini,
ben Evadne
taze menekşelerdir saçlarım
ya da sümbüller yelin geriye taradığı
üzerinde bir kaya çıkıntısının;
ben Evadne
eşiyim ışık tanrısının.

Ağzıma dokunuşu taptazeydi saçlarının,
çiçekleri gibi akasyanın,
yanağımda,
gümüş tereleri gibi serin
Erotos ırmağı kıyılarının;
çenemle boğazım arasında
gidip geliyordu ağzı.

Kollarımla omzum arasında hâlâ
duyumsamaktayım saçlarının süpürüşünü
ve kavradıkları altını tutuyor hâlâ ellerim
gidip gelmekteyken durmadan
o kucak dolusu kocaman sarı çiçek öbeğinden.

ŞARKI

Altın rengisin
yarı olgun başak kadar
yeniden kaynaşan altına,
aksın ak yağmur kadar
çarpıp duran
yarı açık çiçeklere
büyük çiçek öbeklerindeki
tutam tutam kara gövdelerinde
İllyrialı elma dallarının.

Bal sağabilir mi böyle bir kokuyu
senin saçından öte –
yüzün daha güzel yağmurlardan çünkü,
gene de yağmur gibi ışıl ışıl duran
beyaz bal peteklerinde,
beyaz balmumu ışıltı vermekte,
tıpkı senin saçın alnında
bir ışık düşürmekte bir gölgeye.

HELENE

Nefret ediyordu tüm Yunanistan
beyaz yüzdeki dimdik bakan gözlerden,
zeytin ışıltılı,
durmuş bakarken
ve bembeyaz ellerinden.

Lanetler savuruyordu tüm Yunanistan
gülümseyen solgun yüze,
daha da derinleşiyordu nefretleri
o daha fazla solup sararırken,
geçmiş tutkunluklarını hatırlayarak
ve geçmişin kötülüklerini.

Yunanistan görüyordu kıpırdamadığını,
Tanrı kızının, aşk ürünü olarak doğan,
serin ayaklarının güzelliği
ve ince dizleriyle,
aşk gerçekten bu kız mıydı,
bir uzatılsaydı,
cenaze defnelerinin arasına ak bir kül olarak.

TUNÇ YERİNE KIRMIZI GÜLLER'DEN
(RED ROSES FOR BRONZE), 1931

YAĞMUR ALTINDA

I

Dedim ki
"kentli kuş
daha dik tutar başını,"
dedim ki,
"sadece yaban kuğu haşmetlidir";
daha yavaş koşsaydım,
geçseydim meydanı
(yağmur altında)
soluğum kesilmezdi tartışırken;
kekeleme lutfunda bulunmazdım,
"ama bu,
ama bu –"
Ah, öpücük,
bana vermediğin,
Ah, sevginin adı,
anmadığın.

II

Mutluyum;
bir pelerin soğuk,
ıslak taşlarda altın
bir halı serilen;
ellerim sımsıkı kavrıyor yağmurda,
sızı yok yüreğimde,
altın var,
altın
altın
başımın üzerinde,
bir taç;
yağmur boşanırken
ve doldururken olukları
(taşmışken göl ve
balçıkken)
dedim ki kendi kendime,
"mutluyum elveda demediğin için
ve sormadığın için
gecikme nedenimi."

III

Bugün geç kaldım,
dün sen geç kalmıştın,
ama demedi,
"özür dilerim,
seni beklettim,"
(yağmur gözlerime doluyor yeniden)
başımı kaldırdım
şaşırarak,
hiç yanıtlamadığı için,
(aşk bir tuzak,
bir kapan)
bir kuş
tutkusuzca kaldırdı bir kanadını;
hiçbir şey,
hiçbir şey böylesine dürüst değildi,
orda beni kavrayan şaşkınlık kadar,
farkında değildim
yağmur altında durduğumun;
şakıyordu beynim,
söylemeye cesaret edemediğim bir ezgiyi,
"neşeli olacağım ve kahkaha atacağım ve şarkı söyleyeceğim,
gidiyor işte,"
içimden söyledim o şarkıyı,
"ölüm daha tatlı bir şey sunar mı?
özgürüm;
bana altınlarını sunan kaldırımlar,
gencim ben,
gencim,
gencim,
beni aşk
yaşlandırdı böyle."

IV

Özgür olacağım,
hiçbir sevgili öpüşü
bağlayamayacak beni dünyaya,
hiçbir aşk mutluluğu
karşı durmayacak
gerçek mutluluğa,
(bir rüzgâr
bir yağmur)
hiçbir aşk acısı
mutluluk bağlarını kopartmayacak,
yel soğuk,
bu eski mi eski sokaklar
güzel
ve tapınağa giden yol,
avlu, dopdolu
şimşir
ve mersinle,
koruluk ödüllendirir
dedment
ve mehent ağacı tütsüsüyle,
bir gün önemseyeceğim:

sonra,
hava
dopdolu olacak sayısız kanatla;
havuzun içi, ne bir
dalgacık ne halkalar, birden
canlanıverecek,
iç içe halkalar birden
canlanıverecek,

iç içe halkalar oluşacak
saydam halka içinde,
ametist suda,
mor
ve az görülür
al;
çıplak sütunda belirecek
kavuniçi;
boş alanda;
Tanrı duracak öylece
yayı
ve özgün oklarıyla;
yüreğim titreyecek ve boyun eğecek,
irkileceğim,
hatırlayacağım
alnıma dokunuşunu elinin,
(yanıyordu,
sen sağalttın,
kavruluyordu
ve sen serinlettin)
ama şimdi,
geçip gidebilirim tapınağın yanından
ve kutsal sırasından
başka bir yerden getirilip dikilmiş elmaların,
(Kidoni mi?)
bir barbar,
cahil bir yabancı,
hiç tanımayan
aşkı.

V

Kumrular
dönüp duruyor ve ışıldıyor ve alev alev
kanatları ve tüyleri,
şu yıldızlarıyla
göğün en yüksek katlarının
(Aşk buralarda dolaşır)
ilgilenmeli miyim?
geçmişimi arıyorum
başka bir yerde;
bir başkasında
buluyorum
barınağımı;
bağlıyorum
kara, karanlık lifini
defnenin;
inatlaşıyorum seninle,
inatlaşıyorum herkesle,
inat ediyorum
ve erteliyorum,
boyun eğeceğim
sadece bir tek tanrıya;
(Ah gizemli şarkı,
Efendim benim,
Ey ateş
ve Kelam)
bırakacağım senin özel eşyanı,
güç alacağım
boş bir sunaktan.

VI

Gitme oraya,
gelme,
bütün dünya senin,
git dilediğin yere,
her yere,
pelerinin var, kanatların ve asân,
bütün yollar senin,
hepsi, bütün sunak taşları,
biri dışında,
o da bu,
benim gizli Tanrımın olan;
yaklaşma,
git oraya,
oraya,
orada olacaksın,
sen, Hermes'sin,
Ölüler Tanrısı,
sen o adamsın,
tanrısal iradenin taklitçisi
ya da bir tanrı insan zaafları taşıyan,
insanın düzenbazlığını;
kaş çatan
ve çabuk gülümseyen,
sen yukarıdaki tanrısın
ve aşağıdaki tanrısın,
Hermes,
ölümün yolunda yürümektesin;
dedin ki,

"dün geç kalmıştın";
güçlü bir yürek kanar mı
rastgele söylenmiş bir söz yüzünden,
rastgele bir adamın söylediği?
bir tanrıydı söyleyen,
"gecikmiştin";

yeraltı dünyasına gittin
ya da cennetin kapısına,
ben arşınlarken
bir dünyayı,
senin dokunuşlarından yoksun olan,
(söze vurulmayan mutluluk)
şükür sana Tanrı,
öpüşlerinden yoksun olarak.

VII

Başın,
kuşatılmış mersinle,
kuşatılmış defneyle,
kuşatılmış al
gülle;
Tanrı bilir
(Tanrı olduğu için)
neden bizimlesin,
neden bizimle dalga geçiyor, bizi yönetiyor
ve oynuyorsun
bizimle;
yitirmek,
kazanmak,
umurunda mı?

tuzak Aşk'tır,
utanç,
Aşk'la sakat bırakılmışlar
sendeler ve sürçerler ve donar kalır bakışları,
yitik bir dünyada,
ünlerini yitirmiş,
bileklerine menekşeler vurulmuş,
mür
ve yarı açık mür,
artları sıra adı bilinmez kokular sürüklerler
ve yitiktirler,
yitik,
yitik;
bir yıkıntı,
sınırları belirlenmiş bir şeydir
insanın yüreği,
dokunulmuştur kanatlarıyla
ölümsüz vecdin,
sakat bırakıldık ve zayıfız,
ve gene de –

ölüydüm
ve uyandırdın beni,
gittin şimdi,
ölüyüm.

İZİN VERİRSEN ŞARKI SÖYLEMEME

İzin verirsen şarkı söylememe,
Tanrı
hoşnut kalacak ikimizden de,
kendi yaban Daphne'sini bulan tanrı
bir ağaçta,
yerleştiren
kırık bir kaide üzerine,
imgesini
sümbülün.

ESRİME

Döşemesi
tapınağın
ışıl ışıl
yağmurdan,
sundurma ve eşik
her sütun,
yalın
kaplandığı metal levhayla;
gümüş,
gümüş akıyor
gülüşlerinden griffinlerin;
Pentelicus'un karları
gösteriyor değersizliğini
Kral Enydicus ve
karısının,
Lycidoe,
belirginleşiyor meşalelerin alevlerinde;
dikkat et, dedim,
sevgilisiz,
hüzünlü,
yitik,
tedirgin;
ilgilenir sadece
mutlu olanlarla,
çıplak, çıplak açık avlu.
(geometrik,
çevreleyen kanatlarla)
çıplak kaide,
heykelin ender,
bağışlamayan lütfu;
her biriyim bunların ben,

bakıyorum
gözlerim heykel gözlerine dönüşesiye,
yerleşmiş içine,
gözyuvalarım cam,
gövdem mermer,
yüzüm katılıp kalmış
mermer maskın içinde;
sadece yel
denizden taptaze esen,
titreştirir giysideki kırmayı,
sonra düşürür
birini dizlerimin üstüne.

KIBRIS'TAN ŞARKILAR

I

Toplanın eğlenti için,
parlak ot ve mor kavkı;
yap, kutsal kumlar üstünde,
şekiller benzeyen
koşan birine, gül topuklu,
bir ölçü
hoşluklarla dolu;
bizim yaptığımız şarkılar gibi
gül ve mersin gölgesinde,
gülün ve mersinin döküldüğü
(kavkı-yaprak ve gül-kavkı),
böylesi kutsal kumlar üzerine;
ah, şarkı
ezgi dolu;

bana beyaz gül ver ve kırmızı;
bul beni, açıklıklarda, turunç bahçelerinde,
paha biçilmez ağırlığıyla turunçlar;
altın ser ayaklarının dibine onun;
ah, ekle birbirine turunç çiçeklerini;
selamla tanrıçayı,
çok güzeldir.

II

Beyaz gül, Ey beyaz,
beyaz gül ve bal rengi,
tekrar anlat bana,
onun fısıldadıklarını anlat tekrar;

kırmızı gül, ey şarap,
kokulu, Ey incelikle tatlandırılmış,
siklamen lekesi,
nasıl, nasıl da ateşin ayrışıyor

böylesine beyaz gülden?
Çabuk, çabuk, Ey Eros'un kayırdığı,
ayrıl, buluş, ayrıl – sonra
gül, gül beyazı ol, kesilmemiş.

III

Yivli çirişotunu getir,
gümüş şerit ve çubuk al,
Aşk'ın tapınağı önüne at onları;

bak beyaz çiçekler kızarıyor,
kokular orda ölüler
soluk alıyor belli belirsiz ırmakları yanında,

güller var Lethe'nin kıyılarında
ve bütün gümüş çubuklar
şekillendiriliyor gerilecek ok ve yay için,

onlarla düşmanlarının karşısına dikilir Aşk,
(ah, dost, dikkat et sadağına onun)
onunla düşmanlarının karşısına dikilir Aşk.

IV

Bülbül nerede,
hangi mür ormanında ve kuytuda?
Ah, gelsin yeniden gece,
çünkü büyümüzle geri getirebiliriz
onun aklını başından alan her şeyi,
onun aklını başından alan her şeyi.

Ateş kuşu nerede?
Hangi sık çalılıkta ve gülde?
Hangi üstü kapalı çiçek rafında?
Hiç kimse bilmiyor
ne tür bir büyü pusuda içinde,
ne tür bir büyü pusuda içinde,

Kuş, kuş, kuş, kuş, haykırdık,
duy, acı biz acılar içindekilere:
Yürek kırılır güneş ışığında,
yürek kırılır güneş ışıldarken yağan yağmurda,
sadece gece tekrar sağaltabilir,
sadece gece tekrar sağaltabilir.

V

Mür ve mersin tomurcuğu getir,
kar beyazı başlı çanını
ilk açan çirişotunun;

kırağısını turunç çiçeğinin,
yaprak üstüne yaprak, ak
balmumu solgun aşk hazzının;

çiçek, çiçek ve küçük başı
küçük çayır çiçekciğinin,
ak, beslenemez hiçbir arı burada;

balla doludur oysa
kokulu tatlarını dökerler;
serilirler ayakları dibine onun;

ak turunç, beyaz gül,
(mür yaprakları, kapanır mür yaprakları),
ve bir de ak menekşe.

VI

Kıbrıs'ta
tapınağı için zambaklar aradık,
(ak ve kara taç yapraklı, Adonis'in kanıyla sulanmış)
ama, burada, Yunanistan'da,
sadece birisi için ak zambaklar,
ötekisi için kırmızı,
rahat yok hiç.

Kıbrıs'ta
yüreklerimizde büyüttük sevgiyi
ve dansla bezenmiş şarkılar söyledik,
ama, burada, Yunanistan'da,
aşk acı çekmek
ve sürüp atıyorlar onu, çok uzaklara,
dinginliği istiyorlar.

Kıbrıs'ta
dinginlik aşkın bittiği yerde başlamaz;
anlamıyorum
bir sevgili için ak zambaklar aramayı,
(ilgilenmemeyi karalarıyla,
kavrulmuş yangınlarla)
ve bir başkası için, kırmızı.

Onun için bütün çiçekler,
ölçüye gelmez denizlere hükmeden,
Kıbrıs'ta, mor ve ak zambaklar büyür;
nasıldı öteki?
Kaçış yok
besleyen o kadından,
herkesi tehlikelere salan.

ÜÇLÜ
BİR YAKARI

Savaşmasınlar bende,
şu üçü;
Kentler kurtarıcısı,
Kaderin çiçeği
ve o,
Phoebusle İkiz Doğan,
çelmeye çalışıyor cesaretle.

Nefret etmesinler benden,
şu üçü;
Kızı
ışıltılı elâ gözlerin,
Hanımı
balın ve mermerin bağışlamaz ak uyluklu
ve Tanrıça,
sadık kızı Zeus'un
göklerin en güzeli.

Yan yana büyüsünler benimle,
şu üçü;
menekşeler,
mora batırılmış yalın Attika ışığında,
gül,
kavrulmuş (bir Kıbrıs kıyısında)
abıhayat beyazı
ve yaban
seçkin dağ çiğdemi
Arkadia'nın karları arasından.

BİR KADEH OLDUĞUMDA

Bir kadeh olduğumda
kaldırılan,
duyar mısın
denizkabuğunun içindeki yankıyı?

Bir kadeh olduğunda
ne iç çekiş var ne şarkı
sadece ot, ot
uzayıp giden.

Bir kadeh olduğumda
denizkabuğundan,
Ey, duyar mısın
uzaklarda, çınlayan deniz çanlarını?

Bir kadeh olduğunda
ses yoktur başka,
sadece bir deniz yosununun sürünüşü
kumsal boyunca.

TOPLU ŞİİRLER, 1912-44'DEN
(COLLECTED POEMS, 1912-44), 1983

AMARANTH

I

Körüm ne yazık ki ben,
ben körüm,
gittim ben de
onun yolundan.
Eğildim ayaklarının dibinde.
Ben de uyandım kopartmak için
amaranth'ı düz sapından,
mordu amaranth kadehi içinde,
kavrulmuş, ağarmıştı kenarları.

Kör müyüm ben?
İçlerinde en az hazır olan mıyım kurban olmaya?
daha mı az istekliyim vermeye
istediğini,
utanmazdır ve ışıl ışıldır hep?

Bilemiyorum ne yapacağını,
boyum aşıyor seni ve yükseğim bakışlarından onun,
daha hızlı yürüyorum,
bakışlarım canlı,
daha yoğun istekli,
yanımda siz ikiniz,
soğuk küller gibi mi kalırsınız?

Hayır geri verdim tanrıçaya armağanını
bana bağışladığı bir
büyük tokgözlülük anında.
Geri verdim onu. Bıraktım tekrar
evinin ak sekisi üzerine,
saçtığı bir güzellik
bir an, dikkatsizce.

Haykırmadım da:
neden iki büklümüm?
"neden çekildim yana
bir an için taşlarından
deniz patikalarını belirleyen?
Andromeda, utanç tanımayan ve ışıltılı,
acı bize, dön, yanıtla bizi."

Ah, hayır – düşe kalka ilerlesem de
sunağının basamaklarına,
etim kavrulmuş ve parça parça olsa da,
dağılmış, kesik kesik,
ve yarılmış, ayrık;
topuklarım eziyor olsa da benim ıslak hayatımı
kapkara, mora dönüşmüş kara,
onun düzgün, gül damarlı
eşiğinde kaldırımının.

II

Kör müyüm, sağır da mıyım üstelik, eyvah,
yitirdi mi kulaklarım bütün hepsini?
yok, ey sevgilim, Atthis:
utanç tanımaz ve ışıl ışıl hâlâ,
şunu derim sana:

uyuyamıyordum.
Yatmış uyumuyordum şu kızgın kayalarda
sen beklerken.
Farkında bile değildim baktığımın
denizlerin ötesine doğru,
eflatun gemileri gözlediğimin.

Kör değildim döndüğümde.
İlgisiz değildim yolumu değiştirdiğimde
ya da üçümüz birlikte giderken oyalanmıyordum
ya da sapmış görünüyordum bir an patikadan
şu aynı amaranth için.

Duygusuz değildim, ölü değildim attığımda kendimi
sırt üstü yatağımıza geceleyin.
İlgisiz değildim sırtımı dönmüş
ve kıpırtısızca yatmış olsam da.
Ölü değildim uykumda.

III

Tüm güzelliklerin Hanımı,
sana veriyorum bunu:
küçük bir özveri olduğu söylenebilir,
dokunuşlarına layık olmadığım söylenebilir,
ama söylenemez, soğuk, dingin bir tanrıya,
sessiz, acımak bilen, yöneldiğim, senin yerine.

Tüm güzelliklerin Hanımı,
sana veriyorum bunu:
söylenemez terk ettiğim senin sunak basamaklarını,
ak ocağında ateşin
çok fazla olduğu,
kaçıp gittiğim senin ilk bakışında.

Hanımım, ışıl ışıl ve utanç bilmez,
küçük çelenkler getirdim sana
bir çocuğun armağanı.
Sana ak mür yaprağı sundum
ve tatlı sakız.
Gül yaprakları döşedim
ve beyaz kaya gülü kıyıdan topladığım.

Ama şimdi
daha büyüğünü vereceğim,
yaşam ve ruh veriyorum bununla,
öyle bir lütuf ki bu
kimse tek bir söz bile etmeye cesaret edemeyecek,
senin işlemeli sunak merdivenlerinde,
belki adamlar işaret edecek,
köle, sanatına duyarsız,
bir şarkıcıdan daha cesur benimki,
kendi çalgısını sunan,
lekeli peçesini sunan kızınkinden,
doğum sargılarını sunan kadından,
tebeşir kalemlerini sunan yaşlı kadınınkinden
ve aynasını ve merhem kutusunu.

Daha fazlasını sunacağım bir çocuktan
şarkı söyleyen basamaklarında,
arkadaşının yüzünde yansıyan kendi görüntüsünü öven,
bir kızdan daha fazla,
sana sunuyorum bunu,
(bana güç ver ki
armağanımı geri almayayım)
sana yakarımı şunun için sunmaktayım:
sevgilimin sevgilisine duyduğu sevgiyi
ver bana.

IV

Işıltıyla gitsin,
geniş göğsünde yükselsin yaşam,
yaşam ışıltılıdır,
yaşam güzel sevgi
ve garip esriklikler için yaratılmıştır,
dümdüz, kurutur gövdeyi ve kolu bacağı,
ayırır öğelerini ve gövdeyi yaşamdan;
isterse yaşamak onundur,
alsa yaşamak onundur,
alsın öyleyse güzelliği de,
hakkıdır.

Al güzelliği, çek git
ağaç gölgeleri arasında,
dolaş altında yelin eğdiği kınlarının
altın çam dallarının,
git uzaklara, buradan çok uzaklara
mutluluğunla,
al güzelliği de, onun da dileğidir bu:
Onun dileği,
ışıltılı ve utanç tanımaz.

V

Ama ben,
ne çok nefret edeceğim bunun için senden,
ne çok küçük göreceğim ve nefret edeceğim,
güzelliğim böylesine küçük bir armağan mı,
bu kadar çabuk, böylesine çabuk unutuluyor?

Senden nefret edeceğim bunun için,
ve senin kabahatin de olmayacak bu,
ağlayacağım, sırtımı döneceğim,
utanç tanımaz ve ışıltılı olan O
ilgisizliğiyle seni öldürür korkusuyla.

Yeryüzünün en ince güzelliğinin yadsınması,
kollarımın, bacaklarımın, gövdemin ve ayaklarımın,
güzellik ki soluksuz bırakır erkekleri
hayatın nasıl olup da
böylesine yanık bir yüze karşın sürdüğüne,
dokunuşlarının kavurduğu,
ateşin yiyip tükettiği, derinlemesine.

Dön, seviyorum seni gene de,
sevgime layık olmasan da,
eş olmasan da ona.

Dön geri;
doğru, baktım
eflatun gemilere
ilgisiz görünerek.
Düştüm yüce inayetinden
tanrıçanın,
günler boyu
bu acıyla donup kaldım,
ama dön
kapımı çalmadan ölüm,
konuşuyor çünkü tanrıça:

O da ölümsüzler arasında,
sarayımda dolaşacak o da,
dinginliktir güzellik orada.

O da benim takımımdan
topluca dururlar ya da beklerler tek
başlarına bir ırmakta uzakta;
benim şairlerimden biri o da.

Dilersen sap
onun yolundan,
dön geri zorunluysan ayaklarının dibinden,
uzaklaş, sessiz,
bul dinginliği dilersen:

sessizlik bul
çam ağaçlarının
birbirine sokulduğu o yerde, sen de
sallanmaktasın yerin yükseğinde hafifçe.

Dön istersen onun yolundan
bir an için de ara
daha eksik bir güzelliği
ve eksik erdemi,
ama bulamayacaksın
sonunda dinginliği
onun yanından başka yerde.

BÜYÜCÜ

1

Ne bağlanacak biri var,
ne susuzluğu giderecek bir gölcük,
yalnızım sonsuza dek,
tükenmişim sonuna dek;

derim ki
bir renk tut;
beyazı dönüştür kırmızıya,
maviye,
menekşe rengine,
yeşile;
derim ki
tek tek ele al her birini,
beyaz öldürecek hepsini;

yakar durmamacasına,
bana yeşili ver, Artemis,
kırmızıyı, Ares, maviyi, Aphrodite, sevgililerin en sadığı
ya da gül rengini,
derim ki, bak çimenliklere,
serpintileri filbahrilerin altın rengidir ya da
hezarenlerin ışını
mordur;
derim ki,
tapının her birine ayrı ayrı;
hiç kimse katlanamaz
senin dayanılmaz radyumuna;

beyaz,
ışıl ışıl,
arı;
kimsin sen?
emin değiliz;
geri ver bize eski tanrıları,
senin kötülüklerine
dayanabilelim diye;
sök çivileri,
fırlat bir yana,
eski bir tekne,
ayrıldı yükselen sularla,
(sen de kabul edersin ya)
demir de esnektir bu kadar;

yak dikenleri;
yanar dikenler,
nasıl da çatırdar;
sen ilk olacaksın arayan
kuru otları yüksek kumullar arasında
toprağı
yaşanır kılmak için;

sen ilk olacaksın fırlatan
eski andaçları
yenilerine yer açmak için.

2

Döndük yeniden döl yataklarımıza;
sen mi buyurdun?
yeniden doğmaya,
doğmak,
doğmak;
kum
dönüşüyor altın dalgacıklara ve mavi
karnına lapinaların
ışıldar radyum moru sıçrarken;
yunus yeni bir iz bırakır,
kuşlar yeni kanat çırpma geliştirir,
tilki oyuk açar yer altında,
doğurur;
tavşan,
gelincik,
sansar,
kakım ve semender
yuva kurar;
dedim ki,
çukur açar tilkiler,
seninse yok,
birden girip
saklanmamızı mı istiyorsun yer altına?

çok uzun, çok uzun süre,
Ey Tanrım,
saklandık yer altlarında,
çok uzun, çok uzun süre, Ey Kralım
uyuduk,
uzun süre öldürdük,
uzun süre ağladık.

3

Yangının etkisi nedir yağmura?
renk;
nedir çimendeki çiğ?
koku;
bizim üstümüzde nesin?
bal akasyasının kokusu.

Ne lanetledi erkeği?
sevgisi olmayan bir adam;
ne lanetledi kadını?
senin pelerininin koruyuculuğunda
sürüp atan aşkı, o kadın işte.

Gizler pelerinin günahkârı,
kalkan olur sevene pelerinin,
şarap rengi,
siklamen,
kırmızı açelya.

4

Tuz, tuz vurun öpüşüne
güzelliğin Aşk'ın yaşadığı,
tuz, tuz vurun nakarata,
çalın, çalın bir daha,
tekrarlayın,
tekrar,
Güzellik,
Kralımız,
öldürüldü;

güzel eller,
güzel ayaklar,
güzel uyluklar;

söyleyin, doğru mu?
buluşuldu mu?
tapınmaya uzun süre cesaret ettik
o puta,
tapınmaya iç karartan çuval parçasına,
tapınmaya ölü mumlara;
mumlar yakın, şarkı söyleyin;
sökün bütün tasvirleri, hiçbiri vermedi
onun güzelliğini;

çok sürdü,
çok sürdü karanlıkta oluşumuz,
deniz uluyor
ve rüzgârlar,
bir köpekbalığı yükseliyor
parçalamak için
diş ve çene; korkularla eğlenir;
çok sürdü, çok uzun,
denizdeki korkunçluğu yatıştırmamız,
unutup güzelliğini.

5

Dinginlik aşılayacağım;
ne inanç var ne umut
uyku yoksa;
haşhaş tohumu canlıdır, uyandırır
seni bir başka dünyaya,
al:
al haşhaş tohumunu,
bir taneciği daha değerli olgun buğday ya da arpadan,

binlerce binlerce ölçüsü vermez verim,
yığılır küfeler ve bastırır,
hiçbir ölçü ne çok tekrarlansa, veremez
bu hazineyi;

dedi ki,
çiçekleri düşün tarlalardaki;

belirtti mi,
mavi mi, al mı?

6

Uzun uzun yakardık
gökgürültüsündeki Tanrı'ya,
harika da olsa
ve babamız;

uzun uzun, çok uzun süre yağmurda,
yeniden çarpacak bize diye pusarak;

üstümüze tehlikeler yağdırıp,
kötülüğümüzü dışa vurarak;

haklıydı, biliyorduk;
kaçtık
ondan kayalar arasında,
pustuk üstümüzdeki Güç'ten,
ot yedik öküzler gibi;

boyun eğeceğiz;
evet, kanıyor her yanımız,
kestik kendimizi yatıştırmak için
öfkesini;
çünkü sormuştuk,
nedir, nedir bekleyen bizi,
öldüğümüzde?

Büyücü'yü duymadık hiç,
hiç ama hiç duymadık ne söylediğini.

7

Bir işaret bekliyorduk,
bir oyuncu-mantığı,
başın bir döndürülüvermesi,
sadece konuştu;
izledik rahibi ve yanıt sözcüğünü
halkın;

buna,
hiç yanıt yoktur;

bir gözdağı bekliyorduk ya da bir vaat,
bir açıklama,
hiç benzemiyorduk ki şu ötekilere;

ama konuştu karakalabalığa;
ölüydü,
ölüydü,
ölüydü kulaklarımız,
duymuyor, duyduk gene de.

8

Bir sepet,
bir balık
ya da bir balık ağı,
düğümü ipin,
kayığımızı bağlayan,
kürek
ya da dümen yekesi,
borda ya da yelken bezi,
kumları kaldıran yel ve otları,
otları
ve çiçekler otlar arasındaki;

üzüm,
üzüm yaprağı,
çözük asma kolu,
kırmızı üzüm, beyaz üzüm, mor üzüm,
asma kütüğünün boyu, kökleri toprakta,
kabuğu ve dış görünümü,
zeytin ağacı biçiminde,
keçi,
oğlak ve kuzu,
koyun,
çoban,
kavalı,
köpeği,
yaban kuş,
tuzağa gelmemiş kuş,
pazarlarda satılan kuş;

közlerin üzerine konulan balık,
balığın tadı,
ekmeğin dokusunu hissetmek,
yuvarlak ve yarım somun,
bir taçyaprağın dokusu,
gökkuşağı ve yağmur;

bütün bunları saydı sadece;
masamıza oturdu,
durdu,
tuzun adını söyledi,
bir arkadaşa seslendi;

baharatın ve şifalı otların adını saydı,
hangi karışım?
güzel bir tad,
olgun şarap istedi;
bir eriği soydu,
pirinç kâseyi hatırladı,
lekelemekten korkuyordu
ev sahibinin peşkirlerini;

çok kadirşinastı
çok haktanır değildi;
neden –
bir kız sokuldu oturduğu yere,
sepetten bir gül çıkarttı, attı,
ve biri kırdı
işlemeli bir kutuyu,
Kıbrıs fildişi
(ya da somaki mermer)
nadir bir koku.

9

Severdi mücevherleri,
ak incilerin yaratttığı ince duyumu;
tepsiden bir inci alırdı,
övgülere boğardı Etyopyalı bir tecimeni,
zevklerinin inceliği nedeniyle;
Suriye kristalini kaldırırdı,
ışığa tutardı;

dünyalar görürdü kristalde
ve biz beklerken devemizi
ya da ince bir Roma tahterevanı,
kalabalıktan kurtulmak için,
iç içe geçmiş ışık sarmallarını anlatırdı,
sonsuzluktu camda görünen,

ya da bir kavkı
ya da bir boncuk
ya da bir inci.

DANSÇI

I

Uzaklardan geldim,
uzaklardan geldin,
yabancı kentlerden geldik ikimiz de,
ben batıdan geldim,
sen doğudan geldin,

uzaklıklar bozamaz,
saptıramaz
buluşmamızı, ateş buluşunca
buzla ya da buz
ateşle;

içlerinden hangisi?
ya biri ya öteki;
sen bir büyücüsün,
doğumun hiçbir yer,
üzerinde gezindiğin tahtalar
dönüştü
Küçükasya'ya;

surlarla çevrili bir kentten geldin,
büyüsünü getirdin yanın sıra;
ben rahibeyim,
ben bir rahibim;
sen bir rahipsin,
sen bir rahibesin;
ben Hekate'ye adamışım kendimi,
diz çökmüşüm başına bir çanağın,
içinde otlar var,
baklagiller, ak fasulye,
alaca fasulye, pırasa sürgünleri, çimen yaprağı,
tapıyorum doğaya,
sen doğasın.

II

Sanata tapıyorum;
şimdi kentindeyim
düşünürlerin, fikir üretenlerin
ve uzaklardan gelmiş birine bakıyorum,
gümüş rengi giysiler içindeki;
şarap testisi taşımıyorum;

gözlüyorum dikkatle,
yanıtı taşıyan yabancı biri gibi;
akıl dikkat kesilmiş,
bildirmek için buradayım,
bu bir tanrı
demek için
ya da bu bir tanrı değil;

her şeyin farkındayım,
üşüyorum;

bir kız tutuyor bileğini sevdiğinin,
aldırmıyorum;
(çok iyi farkındayım ne yaptığının,
hangi tohumları ektiğinin)
biliyorum ben bu gencin neler düşündüğünü,
hangi sinirin sızladığını bu yaşlı adamda,
bu solgun askerin,
son savaştan dönüp
iyileşmeye başladığını hissetmesini, elektriği,
kolunun olduğu yerdeki pırıl pırıl demiri;
hiçbir şey gizli kalmıyor
benden;

hatalı bir hareket yaparsan,
öldürürüm seni,
nefret doluyum ve korkum yok,
bana ihanet edemezsin sen,
bize ihanet edemezsin,
güneşe de...
senin tanrındır güneş;
çünkü soyutsun sen,
hata yapmıyorsun,
dilin dolanmıyor hiçbir sözcükte,
ritmi bozulmuyor
şiirin,
boşluğa yazılmıştır.

III

Doğru söyle,
doğru söyle,
doğru söyle,
hak ettik mi bu güzelliği?
yalın,
yalın
ateş,
cesaretimiz var mı
tutkunun ardından koşmaya,
sen ki kusursuzluk
örneğisin?

en güzel olan,
sen ey en güçlü,
köz
yanar buzun içinde,
kar kapatır korları;
ateş parıldar saydam buz içinde,
görüntüsü donan kırmızı güldür,
kar yığınları altında bükülür zakkumlar,
gene de korur her çiçek rengini;

çiçekte zakkumlar
ve kar kaplıyor
alev sıcaklığını
morun,
kırmızının,
koyu mavinin,
açık mavinin,
ak
kristal
çiçek çanağı;

mucize bu,
güzelliğin mucizesi döndü bize,
güneş
doğdu bir kadından.

IV

İnsandan öteyiz biz
izlerken senin alevlerini,
ey kadın;

ateşten öteyiz biz,
izlerken senin denetimli
titreşimlerini;

buzdan öteyiz biz
dinlerken ağır ağır
vuruşunu yüreklerimizin,
çiçek açan bir ağacın içinde yürüyen özsu gibi,
gecikmiş bir karla kaplı;
bildiklerimizden öteyiz biz.

V

Bize izleyecek güç ver,
kutsayacak güç ver
güzelliği;

çıplak ağaçta yelsin sen,
sen eğilmeyen çıplak ağaçsın,
sen gerili yaysın,
sen oksun,
bir başka ok;

ayakların fırlatıyor oklarını,
onlar senin ikiz okların,
bir alev fışkırması oluyorsun sonra;
ey ışıltılı,
kapanmış kanat oluyor eriyip ayakların,
bir denizkızının kuyruğu;

ey aşk çemberindeki,
açılmasın,
kapanmasın,
açılmasın sen;

sen renklerisin kelebeğin,
dokunsan dağılacak bir giysi içinde, ak kelebeksin sen;
bembeyaz bir tutkuyla yanan,
sen bir ay-çiçeksin,
su görünen.

VI

Sen ta kendisisin çiçeğin,
adlandırmadan duramıyorum seni;
ne de savındayım
öncelikli olduğumun harp çalanlar arasında;
sürçüyor şarkımın notaları;
flüt çalanlar arasında öncelikli olduğum savında da değilim,
çünkü sürdüremiyorum
dayanmayı,
senin ayaklarının dibinde
ötekilerle birlikte,
bu müziği yaparken;

adlandıramıyorum
ne Dor ne İon
makamlarını,
büyüklük savında da değilim;
kazanamadım
defne yaprakları
Delphos'da

ama o,
senin baban,
yanan o güneş tutkulusu,
belli etti gene kimliğini,
dedi ki, bütün bunların içinde
tek bir ses var,
tek bir danışman;

dinle,
Rhodocleia,

diyor ki;

"dünya için dans öldü,
senin için dans benim kadınım,
sen benim keskimsin,
ayağınla yazıyorsun havaya yazını,
şu ayağınla,
şu okla;
hızla savurduğun el
keskin uçlu bir ok,
senin gergin gövden
bir ok,
benim mesajım;

sen benim okumsun,
benim alevim;
seni ben saldım dünyaya;
senin yanında,
hiç kimse bir başka
ad daha süremez öne;
hiç ölmeyeceksin sen;

ne de bu,
senin tanımadığın,
ağır başlı ve sessizce oturan,
bu ozan."

VII

Hiç karşılaşmayalım, ey sevgilim,
el ele tutuşmayalım hiç
erkek ve kadın olarak,
kadın ve erkek olarak,
kadın ve kadın olarak,
erkek ve erkek olarak;

hiç konuşmayalım, ey sevgilim,
hiçbir zaman söylemeyelim
tek bir söz bile,
yüreğimin atışından daha güçsüzdür sözler,
senin yeri döven ayaklarından daha güçsüzdür sözler;

ak turna,
kara ardıç kuşu,

sımsıkı
kucaklaşmayalım,
koşmayalım
mor alevlerin morunda,
geniş çiçekler,
ezildi yüceliği altında
tanrının yel burgaçlarında,
sağanakları içinde tanrının;

ey sadık Aphrodite,
yabanıl olalım ve özgür,
kazanalım saflığımızı,
yoğunluğumuzu,
gergin bir yay gibi
Pythia sazının telleri
öldürmek için hüznü.

VIII

Öğrenecek çok şey var
ve zamansa çok az,
ey parlak ok;

çok şey var iyileştirecek
ve çok az duyacak
yüceliğini kralımızın;

çok az şey var bilecek
ve her şey sonsuzluk,
ey kızkardeşim benim;

acele yok,
telaş yok,
yitirecek birşey yok,
sadece haz var,

sonsuz haz
kazanmak için
uyumu,
Efendimizi.

IX

Onun için acele etme,
ışıltılı göktaşı;

harcama gücünü,
ey aydınlık gezegen,
şarkıcı kızkardeşim;
kıpırdat narin gücü,
durakla,
hiç yorulmayan solgunluk;
masmavi peygamber çiçekleri devşir,
saçına haşhaş çiçekleri dola,
ey rahibe;

güneş ağırşağı
taşınabilirdir
ve gayretidir onun;

daha ötesine cesaret et,
bak benimle birlikte
ölümün yüzüne
ve de ki,
Aşk daha güçlüdür.

X

Rhodocleia,
zakkum,
sallan, dur, dön yeniden;

zakkum,
ey iri gül,
aç, ürper, dur
ve kapan;

zakkum,
ey güçlü ağaç,
sallan ve eğil
ve konuş benimle;

sözler et ki
alayım
balmumunu
ve kazıyayım
üstüne tabletlerimizin;
sözler et ki insanlar duraklasın
ve haykırsınlar
Zakkum diye
gökyüzüne;

sözler et ki insanlar duraklasın
ve diz çöksün
kederle
bu atan nabzın duyduklarından;

zakkum,
defne ağacı,
sallan, dur,
yanıtla beni;

sen kaçmıştın efendin ve ustandan,
öyle bir tutku çarpıntısı yaratmıştı ki
hiçbir kadın
yaratamaz

bundan sonra,
taşı kutsal korumasını;

sadece şarkı söyleyen deliler ve hünerli
ağaçlar
anlatır
onun kehanetlerini.

XI

Zakkum
ey yaban ağaç,
bırakma hiçbir yılanı,
yüzüne maskesini takmış,
girmesin,
tanımasın bildiğimiz dünyamızı;

zakkum,
ey ak kar,
izin verme hiçbir ölümlünün bilmesine
gizleri,
katları arasında saklanan
morun
ve gülün
ve altın
demetinin
bu kutsal ağacın;

zakkum,
sallan benim için,
onun dağının yanında,
onun ırmağının yanında,
hiçbir şey zarar veremez
Pythian düşüne.

XII

Bir sunak kuracağız burada,
ağaç üstüne, dağ üstüne, yıldız üstüne yemin edip,
yemin edip yel üstüne, körfezin kıvrımı üstüne,
dalıp çıkan yunusların yaşadığı,

senin rahibelerine şarkı söyleyip, *yükseklerde*
yap sunağı
ölsün yaşam
ama ölmez şarkısı onun.

XIII

Deniz balıkları gibi sıçrıyor
sudan,
savuruyor kollarını kanatlar gibi,
dalıyor altına;
flütün sesi
ezgiler çıkartırken
yurdunu terk eden
ve düşünü kovalayan insanlara,

söyleyin gitsinler peşinden
bizim izlediğimiz gibi;

keskin ses çelikten geliyor,
ölümsüz tehlikeleri taşımak için çalındı bu ezgi
(tanrıların duyabileceği hazlar bunlar)
söyleyin insanlara duysunlar
bizim gibi.

BİLGE

I

Çok güzeldi,
yaşlı adam
ve tanıyordum bilgeliği,
sınırsız gerçeği buldum
sözlerinde,
buyruğu
kesindi;

(nasıl anlıyordu her şeyi ?)

Miletos'a gittiğimde
bilgeliği bulmaya,
ardımda bıraktım her şeyi,
oruç tuttum,
geç saatlere dek çalıştım
erken kalktım;
sade giysiler de giysem,
takıp takıştırsam da
hiçbir şey yitmiyordu,
her giysinin anlamı vardı,
"her davranış bilgeliktir,"
diye öğretti;
"hiçbir şey yitmez,"
dedi:
geç yatıyordum
ya da erkenden,
yakaladım düşü
ve uyandım düşle
ve düşün içeriği üstüne felsefe kurduk,
hoşnuttum;

hiçbir şey yitmedi
çünkü Tanrı her şeydir
ve düş Tanrı'dır;
sadece bize,
bize düşer
bilgeliğin küçüğü,
gene de yeterince büyük
Tanrı'yı bulmak için her yerde;

Ah zarifti her zaman,
sözlerini ağzına tıkadığımda bile,
dedi ki,
"yakında öleceğim,
gençlerden bir şeyler öğrenmeliyim;"

mutlaktı buyurganlığı,
daha o zaman sevmiş olmalıyım onu,
anlamış olmalıyım herkesten daha ileri olduğunu,
Tanrı'ya yakın olduğunu
(öyle yaşlıydı ki)
dilemeliydim
bağışlamasını,
esirgemedi
yaşlı başıyla
çok bilgeydi,
çok güzeldi
ağzıyla çok genç
ve gözleri –

Ah Tanrı,
bir sürpriz olsun ona cennette
çünkü senden başka kimse veremez
yakışanı
ona,
öylesine güzel ki.

II

Ne söyleyeceğimi bilemiyorum,
ne önerebilirim ki Tanrı'ya
kısa bir baş işaretiyle
der ki "kalk Olympos,
gömül denize,
Ey Pelion,
Ossa,
kal öylece;"
Ne söyleyeceğimi bilemiyorum Tanrı'ya,
tepeler
yanıtlıyor onaylayışını başıyla
ve deniz
anlattığında kızına,
beyaz Ana'sı
yeşil
yaprakların
ve yeşil derenin
ve gümüşün,
yatıştırmak için
fırtınayı
ya da barış göndermek için
ve tehlikenin tükenmesinde
ateş kusarken bir dağ;

nasıl ayıracağımı bilemiyorum
yanardağsı tutkuyla,
kıvılcım gibi yıldız çiçeğini
ve mor ateşini

menekşelerin
akkor benzeri
ve soğuk
gümüşünü
ayaklarının:

iki ayrı aşkım var;
bütün dağları seven Tanrı,
biliyor tek başına nedenini
ve anlıyordu
ve anlattı yaşlı adama
açıklamasını

imkânsız

başardı bunu o da.

III

Tanrı ne verebilirdi yaşlı adama,
bunu olası yapan?

çünkü bir kadın
ateş solur
ve soğuktur,
ayak bileklerinden kar serper kadın
ve ılıktır;
akkor
erir kar tanesine dönüşür
ve menekşeler
saf ametist olurlar,
su berraklığında:

hayır,
tökezlemiyorum,
gördüm tüm mucizeyi,
bildim yaşlı adamın bunu inandırdığını,
ama nasıl görmüştü önceden
imkânsızı?

nereden bilebilirdi
bu dansçının her hareketinin
anlam yüklü olduğunu?
papirüse karalanmıştı sözcükler,
dikkatle yazılmış sözcükler,
her sözcük ayrıydı
ama gene de bağlanıyordu her sözcük bir başkasına
ve bütünü bir ritm yaratıyordu
havada,
tahmin edilemeyene dönüşene dek,
bilinmeyene.

IV

Kızıyordum yaşlı adama,
bir yanıt bekliyordum,
açık anlaşılır bir yanıt,
tartıştım onunla ve dedim ki: "eh işte, söyleyiniz artık
öleceksiniz yakında,
giziniz sizinle mezara gidecek,"
dedi ki,
" sen şairsin;"

bir çocukmuşum gibi davranılmak istemiyordum, güçsüz,
dedim ki ben de
(öfkeliydim)
"yaşayamazsınız sonsuzca,
bilgeliğin ateşi ölür sizinle,
ta Miletos'a dek yolculuk yaptım,
çok kalamazsınız bizimle artık,
bir yanıt almaya geldim;"

kızgındım yaşlı adama
erkek-erkinden söz eden konuşmalarına,
gizine kızıyordum, gizlerine,
tartıştım sabaha kadar;

Ah, geç kalınmıştı
ve Tanrı bağışlardı beni, öfkemi,
ama kabullenemiyordum bir türlü,

kabul edemiyordum bilgelikten
sevginin öğrettiğini,
kadın yetkindir.

V

Kadındı o,
ama ötesindeydi kadınlığın,
gene de ta içindeydi kadının,
yumuşak nabzıydı bir nergis tomurcuğunun ayakları,
toprağı zorlayan
(ah, nerede senin erkek-erkin?)
kolların dalgalanışı genç
erkeklerin,
sakıngan,
uzanıyor
o ilk akşamüstü
tek başına ormanda;

kadın o,
dokunsan kırılacak kalçaları güçlü gene de,
kayadan kayaya sıçrıyor
(küçük bir halka bu, dansı için)

ve dans ediyor tepeler,

büyüleyip getiriyor yanına tepeleri;
"açelyalar
uyanın,"
ayağı
atıyor nabız nabız,
açelyalar
uyanıyor
mor bir çiçek
arasında mermer, kayın ağacı beyazı
uyluklarının,
ya da kırmızı bir çiçek,

bir gül çiçeği
açılmış kocaman,
dans ederken savrıldıkça kolları bacakları
çoşkuyla
Aphrodite,
dokunsan kırılır bir lavanta çiçeği var
çimenler arasında gizlenmiş;
Ah Tanrım, ne bu,
bu çiçek,
kendi başına tüm dünyadan daha güçlü olan?
ihtiyacı yok çünkü erkeğe,
kendi başına
erkeğin fırlayışı ve zonklayışı,
eller, ayaklar, baldırlarıyla
mükemmel tek başına bile.

VI

Yatsın ihtiyar adam toprakta
(insanların düşüncelerini yeterince tedirgin etti)
ölsün ihtiyar adam,
toprağa dönüşsün ihtiyar adam
topraktı zaten,
Baba,
Ey sevgili
topraksın sen,
Dünya'ydı, Satürn'dü, akıldı,
kayaydı (Ah, katıydı kemikleri, güçlüydü o ihtiyar)
yeni bir dünya yaratsın kendine
ve yeniden doğuşun bu kayalarından,
bütün bir dünya
acı çeksin,
bizden başka
özgür olanlardan başka,

söylesin önceden,
kehanetler yürütsün,
o
(o yaşlı adam
getirecek yeni bir dünyayı dünyaya)
işte o,
işte o
daha şimdiden yeni bir dünya biçimlemiş olan.

VII

İnsanların düşüncesini tedirgin edecek
daha çok çok uzun bir süre,
dünyayı enine boyuna gezecek bu düşünceler,
tartışacaklar yazdığı sözleri,
kutsal olacak kalemi
bir tapınak kuracaklar
ve orda koruyacaklar bütün kutsal yazılarını
ve adamlar gelecek
ve adamlar kavgalar edecek
ama o hep o esen kalacak;
tapınaklar kuracaklar adına,
ünü
öyle büyük olacak ki
onu tanıyan her kişi
onu da bilge diye çağıracaklar,
bakıcı diye, yorumlayıcı diye;

sadece ben,
ben kaçacağım bütün bunlardan.

VIII

Ve kendisiydi, beni özgür bırakan
geleceği görüp söylemeye,

bana dememişti oysa
"kal,
benim çömezim ol,"
dememişti,
"yaz,
benim her sözcüğüm kutsaldır,"
"öğret" de dememişti,
"sağalt
ya da mühürle
belgeleri benim adıma,"
dememişti,
hayır,
bir hayli kaygısızdı
"tartışmayacağız bunu"
(demişti)
"şairsin sen."

IX

Ve gittim sonra ben
biraz körelmiş bir tür korkunç gözyaşlarıyla
boşalmayan bir türlü;

Vedalaştım
ve gördüm yaşlı başını
döndüğünde,
çıkarken odadan
beni tek başıma bırakırken
eski andaçlarıyla baş başa,
mermer heykeller, vazolar, taş Sfenks,
eski çok eski kavanozlar Mısır işi;
beni yalnız bıraktı bütün bunlarla
ve büküktü yaşlı beli;

Ah Tanrım,
boşalmıyor şu gözyaşları,
nasıl boşalsın ki?
gittim,
dedim ki
"Kabul edemem zorbalığını
bu yaşlı adamın,
ölürüm,
tutulursam bir ona;

sevemem onu,
öyle yakın öylesine
değerli ki Tanrı'ya."

X

Ama unutamıyor insan onu,
her şeyi olası kılan adamı,
bağışlayamıyor insan onu,
her şeydeki-Tanrı'yı
olası yapan adamı,
dayanılmaz olan da buydu işte.

XI

İşte şimdi Tanrı'ya bile katlanabilirim,
çünkü bir kadının gülüşü
kehanetidir
mutluluğun:
(erkekler değil, asla erkekler değil,
sadece biri, yaşlı adam,
kutsal olan Tanrı'ya);

hiç erkek olmayacak bu gizlerde,
gene de bütün erkekler diz çökecek,
hiçbir erkek erk sahibi olmayacak,
önemli olmayacak,
gene de bütün erkekler bilecek
ne demek olduğunu kadın olmanın,
istek duyacak,
yanacak,
kolay hazları bırakıp
zorluğu seçecek,
ruhsal olanı,

erkekler görecek ne zamandır kör olduklarını,
zavallı erkekler
zavallı erkek-soyu
ne zamandır
ne zamandır
bu erkek-nabzı aldattı onları,
zayıflattı onları,
kadını görecekler
kusursuz oluşunu.

XII

Ve öyle de oldu;
sadece ben değildim haykıran
çılgınca,
çılgınca,
birlikteydik,
birdik;

birlikteydik,
birdik
güneşe tapanlar,
attık
tek bir ses olarak
çığlığımızı
Rhodocleia;

Rhodocleia,
güneşe yakın,
"bize acı"
demedik,
"bak bize," demedik,
haykırdık
"Ey güneşin yüreği
rhododendron,
Rhodocleia,
değersiziz güzelliğin karşısında,

güzelliğin güneşe yakın,
sen kadın olmuş o Tanrı'sın."

ŞAİR

I

Deniz-aygırları ve deniz-adamları vardı
ve bir kerempe dümdüz giren denize
bir kumul vardı,
aya dönmüş yüzünü
ve ıslak yosun izi
ardında,
farklı bir yosun daha,
yanık bir başka renk
ve darmadağınık tohum keseleri
bir deniz yosununun;
şarkı söyleyen bir salyangoz vardı,
(şarkı söylemez mi salyangoz?)
bir tür incecik haykırış
rüzgâr sesi değil,
ne de şu martı
tünemiş yarı gömülü
omurgasına geminin,
ne de başka bir şeye benzetilecek bir ses,
olabilirdi elbette değişik bir bataklık kuşu sesi,
içerlerden gelen;

içerlerde bir gölcük vardı,
su zambaklarıyla dolu;
tatlı suda açarlardı
ama öyle yakındaydı ki deniz,
korkulurdu bir kabarma,
birden patlayan bir boranla,
sızacağından içerlere,
dolacağına,

tatlı suyu olan gölcüğe,
su zambaklarını basacağına;
ben de işte bundan korkuyorum;
bakıyorum sana,
söylediğin şarkıyı düşünüyorum,

gelişinin uzun izini görüyorum,
(hiç cesaret kalmamış sende)
şarkın, haykırışı
nesnel olmayan bir şeyin
neredeyse duyacağım da
duyamıyorum bir türlü.

II

Ama sen benim erkek kardeşimsin,
bir gariplik var burada buluşmuş olmamızda;
hem bu yıl var
ve hem öteki yıl,
benim sevgilim,
senin sevgilin,
ölüm var
ve ayrıca bir de geçmişte kalmış bir ölüm;

ama sen hiç yaşamıyorsun ki
ve ben yarı-yaşar bir haldeyim,
bu yüzden, başkaları için samyeli olan yıllar,
bizi, yıllarla ilişkisi olmayan bizi,
vurmadan geçti,
bir yere varmadık biz;

onlar hep bir yere gitmekteydiler;

Seni şimdi, şu anda, tanıyorum, dönüp
teşekkür ettiğinde alaycı alaycı,
(alay var her sözünde)
sana uzattığım şişe için
(artık daha fazla beyaz şarap istemiyordun);
sen her şeye karşı duygusaldın
(esinlenmek ılımlı olmak mıdır?)
aşağı yukarı, duraladığında,
yanıtlamak için bendeki bir aşırılığı
sanıyorum başaramadım,
çünkü benim olan bir kabuktan sıyrıldım,

ve kelebektim;

Ey salyangoz,
biliyorum senin şakıdığını;
kabuğun kurukafa senin,
şarkın yankı senin,
deniz kadar sonsuz şarkın senin,
hiçbir şey şarkın senin,
eski kayık omurgalarını sürükleyen dalga şarkın senin,
ıslak yosun,
kuru yosun,
dağınık tohum keseleri,
ama sen yoksun;

sen aldatmıyorsun
kendini, doğrucusun
alaycılığına
kabuğunun.

III

Evet,
tehlikelidir çıkmak
ve sen de öyle yapacaksın işte;
ama aynı zamanda
kalmak da tehlikelidir,
salyangoz değilse bir kimse;

duyargaçları vardır kelebeğin,
ahlaklıdır
ve alaycıdır, üstelik.

IV

Ve bir tapınaktır senin kabuğun,
görürüm onu akşam üzeri;
senin küçük Kopti tapınağını
içerlerde bırakılmış,
yele karşın,
daha gömülmemiş
kum fırtınalarında;

tapınaktır kabuğun,
amberdendir pencereleri;

gülümsüyorsun
ve bir şamdan bırakılmış
sunakta bir yere;

herkes duymuştu küçük Kopti tapınağını,
ama seni kim biliyor,
kim dolaşıyor orada?

V

Hayır,
görünmek istemiyorum, bir bakıma, anlar,
ne de tanır,
seni gördüğümü bile dahası;

diyorum ki,
"Kavrayamıyorum düşüncelerini
ve anlayamıyorum,"

ama elimi uzatıyorum, dokunuyorum soğuk bir kapıya,
(çok uzaklardan geldik ikimiz de);
yok edilemez bir şeye dokunuyorum;
düşünüyorum,
neden duruyor ki burada?

Böylesine yalnız bir kutsal yeri neden bekliyor,
çok uzak,
hiçbir yere ulaşmayan bir patikanın ucunda?

Yanıp duran bir mum tutuyor sunakta
hiç kimsenin uğramadığı,
bir giz olmalı
havada
çevresini kuşatan,

tek başına yaşayamaz çölde,
rahatlatıcı bir görüntü olmadan onu,

bazı sesler olmalı bir yerlerde.

VI

Korkuyor gibiyim bu taşın üzerinde oturmaya,
uzakta biraz,
(benim burada olduğumu bilmemeni umarak)
korkuyor gibiyim pencerelere bakmaya,
o durgun alevi gözlemeye;

korkuyor gibiyim konuşmaya,
elbette bağıramam "Selam!" diye
ya da "Elveda!" ya da haykıramam başkaları gibi;

korkuyor gibiyim düşünmeye,
işte bak,
o burada.

NOTLAR

Sayfa

35 *Adonis*: Fenikeli bir tanrıdır. Sonra Yunan mitolojisine geçmiştir. Bir avda öldürülünce, Aştar/Aphrodite ölüler ülkesine iner ve onu yeryüzüne yeniden çıkartır. Doğanın canlanıp ölmesinin simgesidir.

40 *Thetis*: Kahinler, doğuracağı çocuğun babasından daha büyük ve güçlü olacağını söylediği için tanrılar onu bir ölümlüyle evlendirdi. Thetis, Akhilleus'u doğurdu.
Arion: a) Yarı mitolojik bir şair. Korsanlar tarafından denize atılınca şarkılarıyla bir yunusu büyüledi, sırtına binerek kurtuldu. Klasik Yunan şiir ölçülerinden *dithyrambos*'un ve trajik müzik modunun kâşifidir.
b) Poseidon (deniz tanrısı) ile Demeter'in (tarım tanrıçası) "çocuğu" olan at.

44 *Kirke*: Akdeniz'de bir adada yaşayan büyücü. Adasına düşen bütün erkekleri büyüsüyle hayvan kılığına sokuyordu. Odisseus kurnazlığıyla hem onun büyüsünden etkilenmedi hem hayvan kılığına sokulmuş arkadaşlarını kurtardı.

46 *Kyklades*: Ege denizinde, Delos adası çevresindeki takımadalar.

53 *Baia*: a) İtalya'da, imparator saraylarının bulunduğu eski bir kaplıca merkezi. b) Brezilya'da bir kent. Şiirin bu iki yerden hangisini anlattığı açık değil.

54 *Evadne*: a) Thebai'nin önünde döğüşerek ölen yedi kahramandan Capaneus'un karısı. Kocasının cesedi yakılırken, kendini alevler arasına attı. b) Apollon'un sevgililerinden biri.
Apollon: Zeus ve Leto'nun oğlu. İlaç, müzik, aydınlıklar ve kehanet tanrısı. Evadne'den ünlü bir bilici olan oğlu Iamus doğdu.

55 *Illyria*: Yunanistan'ın kuzeybatısında bir bölge.

65 *Hermes*: Lirin kâşifi. Hırsızlar, yollar, şans, zenginlik, bereket tanrısı. Tanrıların haber taşıyıcısı. Ölülerin ruhlarını yeraltı dünyası Hades'e götürür. Uyku ve düşlerin de tanrısıdır. Eski Mısır Tanrısı Thot'la özdeşleşmiştir.

69 *Daphne*: Bir ırmak perisiydi. Apollon'dan kaçmak için defne ağacına dönüştü.

70 *Griffin*: Aslan gövdeli, kartal başlı ve kanatlı mitoloji yarattığı.
Gotik kiliselerde, yağmur oluğu ağızları genellikle bu yaratık şeklinde yapılırdı.
Pentelicus: Atina ovası yakınında yüksek bir dağ.

73 *Eros*: Aşk tanrısı. Kıbrıs kıyılarında doğan Aphrodite'nin oğludur.

74 *Lethe*: Hades'te bir ırmak. Ölüler o ırmağı geçtiklerinde, dünyadaki yaşamlarını tümüyle unuturlardı.

78 *Phoebus*: "Aydınlık" demektir ve Apollon'un adlarından biridir. "Phoebus'le ikiz doğan" bekâret tanrıçası Artemis'tir.

Arkadia: Yunanistan'ın Peleponnesos yarımadasında dağlık bir bölge. Burası Apollon'un önemli tapınaklarının yer aldığı kutsal bir yerdir.

83 *Amaranth*: a) Mitolojide hiç solmayan bir çiçek.
b) Tilkikuyruğu çiçeğinin Latince genel adı.

84 *Andromeda:* Etyopya kralı Kepheus'un kızı. Bir canavara kurban edilmek üzere zincirlendiği yerden Perseus'ca kurtarıldı; kurtarıcısıyla evlendi.

85 *Atthis*: Frigya tanrısı. Annesi onu Agdistis'in (Kibele) kanından oluşan badem çiçeklerinden doğurmuştur. Evlenmeye kalkışınca kıskanç Agdistis onu çıldırttı. Atthis, delirince cinsel organlarını kesti ve öldü. Fışkıran kanından menekşeler oluştu; ruhu da çam ağacına dönüştü.

92 *Artemis*: Zeus ve Leto'nun kızı; Apollon'un kızkardeşi. Ay tanrıçası. Bâkir bir avcıdır. Bekâretin, doğumun ve bütün genç şeylerin tanrıçasıdır.
Ares: Zeus ve Hera'nın oğlu; savaş tanrısı.

105 *Hekate*: Homeros'ta adı geçmeyen bir tanrıça. Yeraltı dünyasının, gecenin, hortlakların, büyünün tanrıçasıdır. Büyücüleri ve cadıları kollar ve korur, onlara yardım eder.

112 *Delphos:* Parnassus dağı içindeki dar bir vadide yer alan Apollon'a adanmış tapınak. Geleceğini öğrenmek isteyenler buraya gelir ve kutsal rahiplerin kapalı ve şiirsel bir biçimde söyledikleri kehanetleri dinlerlerdi.

114 *Pythia*: Delphos'da Ağustos ve Eylül aylarında Apollon adına yapılan festival.

124 *Pelion*: Tesselya kıyılarında ormanlık dağ.

124 *Ossa*: Tesselya'da bir başka dağ.

130 *Satürn*: Romalılar'ın tarım tanrısı.

142 *Kopti*: Mısır'daki yerli hıristiyanlara verilen ad. Eski Mısırlılar'ın soyundan geldikleri söylenir.

G.T.

H.D.'NİN KISA YAŞAMÖYKÜSÜ

1886 Hilda Doolittle 10 Eylül'de Bethlehem, Pennsylvania, ABD'de doğdu.

1895 Doolittle ailesi Philadelphia'ya taşındı, babası Profesör Charles Leander Doolittle, University of Pennsylvania'da ders vermeye başladı.

1896 Baba Doolittle, Üniversite'de bir gözlemevi kurdu.

1901 Hilda Doolittle bir Cadılar Bayramı partisinde Ezra Pound'la tanıştı. Pound, University of Pennsylvania'da okumaktaydı.

1903 Pound, Hamilton College, Clinton, New York'a kaydoldu.

1904 Hilda Doolittle, Bryn Mawr College'de okumaya başladı.

1905 Pound, Hamilton College'de lisans eğitimini tamamladı; lisansüstü eğitim için Philadelphia'ya döndü. Hilda Doolittle ile Ezra Pound nişanlandılar.

1906 Hilda Doolittle, sağlığı bozulduğu için Bryn Mawr College'den ayrıldı, çalışmalarını evde sürdürmeye başladı. Ezra Pound University of Pennsylvania'dan Master derecesi aldı.

1907 Pound, Wabash College, Crawfordsville, Indiana'da öğretmenliğe başladı; dört ay sonra, gece odasına bir kadın aldığı için öğretmenlikten atıldı. H.D.'ye *Hilda's Book* (Hilda'nın Kitabı) adlı çalışmasını hediye etti.

1908 Pound Şubat'ta Venedik'e gitti; *A Lume Spento*'yu yayımladı; güzün Londra'ya geçti.

1909 Pound, *Personae*'yi yayımladı; Regents Street Polytechnic okulunda Romanesk edebiyat dersleri vermeye başladı; Yeats, Ford Madox Hueffner (Ford), T.E. Hulme, F.S. Flint ve dönemin öteki önemli

edebiyatçılarıyla tanıştı; Olivia ve Dorothy Shakespear'la görüşmeye başladı.

1910 Hilda Doolittle ile Ezra Pound New York'ta buluştular; Pound onu Londra'ya birlikte gitmeye ikna etti; nişanlılıkları "çok anlamlı bir şekilde yenilendi".

1911 Hilda Doolittle Avrupa'ya yolculuk yaptı; Londra'ya yerleşti ve Pound vasıtasıyla Richard Aldington, F.S. Flint, Brigit Patmore, T.E. Hulme ve diğer önemli edebiyatçılarla tanıştı.

1912 Hilda Doolittle, Ezra Pound ve Aldington'la ilkyaz ve yaz boyunca yolculuklar yaptı. İlk Imagist şiirlerini yazdı. Pound, *Poetry* dergisinin yabancılar editörü oldu. *Ripostes*'i yayımladı.

1913 H.D. harflerini kullanarak ilk şiirlerini yayımladı. Pound ve Aldington'la İtalya'ya gitti. Ekim'de Aldington'la evlendi.

1914 Pound, *Des Imagistes: An Anthology*'yi derledi. Dorothy Shakespear'le evlendi. Richard Aldington *Egoist*'in yardımcı yönetmeni oldu. H.D. ve Aldington Amy Lowell'la tanıştı. H.D. ile D.H. Lawrence tanıştılar. Birinci Dünya Savaşı başladı.

1915 Aldingtonlar Hamstead'a göçtüler. Lawrence *The Rainbow*'u (Gökkuşağı) yayımladı. Kitap müstehcen olduğu gerekçesiyle toplatıldı. Lawrencelar da, Hampstead'e Aldingtonlar'ın yakınına göçtüler. Pound *Cathay*'i yayımladı Aldington *Images*'i bastı. *Some Imagist Poets* (Birkaç İmgeci Şair) adlı antoloji yayımlandı.

1916 Lawrencelar Cornwall'a taşındılar; Aldingtonlar Devon'a taşındı. Richard Aldington orduya yazıldı. H.D. *Egoist* dergisinin editör yardımcısı oldu. *Sea Gardens*'ı (Deniz Bahçeleri) ve *Choruses from the Iphigeneia in Aulis*'i (Iphigenia Aulisde'den Korolar) yayımlandı. Pound *Lustra*'yı, Lawrence *Amores*'i yayımladı. *Some Imagist Poets*'in ikinci cildi çıktı.

1917 H.D. Londra'da Aldington'ın eğitim gördüğü birliğin yakınındaki Corfu Castle'a yerleşti. H.D. *Egoist*'in editörlüğünü T.S. Eliot haziran ayında devralana kadar sürdürdü. Lawrence *Look! We Have Come Through*'yu (Bak! Bunu da Geçtik) yayımladı. Pound *Poetry* dergisinde "Üç Kanto"yu yayımladı. Lawrencelar Cornwall'den sürüldüler ve Londra'ya döndüler. H.D.'nin dairesinde oturmaya başladılar. *Some Imagist Poets*'in üçüncü cildi basıldı.

1918 Richard Aldington Fransa'ya gönderildi. H.D. ilkyazı ve yaz

başını Cornwall'da geçirdi; Bryher'la (Winifred Ellerman) karşılaştı. H.D.'nin erkek kardeşi Gilbert, Fransa'daki çarpışmalarda öldü. Lawrence *New Poems*'ı (Yeni Şiirler) yayımladı. Birinci Dünya Savaşı sona erdi.

1919 H.D.'nin kızı Perdita doğdu; babası öldü. H.D. Aldington'dan ayrıldı. Ve Bryher'ın yardımını istedi. Lawrence *Bay*'i (Koy) yayımladı ve İngiltere'den ayrıldı. Pound'un "Dördüncü Kanto" su ve *Homage to Sextus Propertius*'u (Sextus Propertius'a Saygı); Aldington'un *Images of War, Images of Desire* (Savaş İmgeleri, Arzu İmgeleri) ve *War and Love* (Savaş ve Aşk) adlı yapıtları çıktı. H.D. Bryher'le birlikte kaldığı Scilly Isles'de "Notes on Thought and Vision" (Düşünce ve Hayal Üzerine Notlar) adlı incelemesini yazmaya başladı.

1920 H.D. Bryher'le birlikte ilkyazda Yunanistan'a, güzün de Amerika'ya gitti. Bryher *Development* (İlerleme); Lawrence, *Women in Love* (Aşık Kadınlar) Pound, *Hugh Selwyn Mauberley* adlı yapıtlarını yayımladı. Pound Londra'dan ayrılıp Paris'e yerleşti.

1921 H.D. "Paint it Today" i yazdı, *Hymen*'i yayımladı. Bryher Robert McAlmon'la evlendi. Lawrence, *Psyhoanalysis and Unconscious*'u (Psikanaliz ve Bilinçdışı) yayımladı.

1922 H.D. "Asphodel"i yazdı; İsviçre'ye yerleşti, Bryher'le Amerika'ya yolculuk yaptı: Yunanistan'a gitti. Lawrence, *Aaron's Rod*'u (Aaron'un Değneği) yayımlandı.

1923 H.D. annesi, Perdita ve Bryher'le Mısır'a gitti. Lawrence, *Kangaroo* (Kanguru) ve *Birds, Beasts and Flowers*'i (Kuşlar, Hayvanlar ve Çiçekler) yayımladı.

1924 H.D. Pilate's Wife'ı (Pilate'in Karısı) yazmaya başladı; *Heliodora and Other Poems*'i (Helidora ve Öbür Şiirler) yayımladı.

1925 H.D. *Collected Poems of H.D.*'yi (H.D.'nin Toplu Şiirleri) ve Hedylus'un bir bölümünü yayımladı. *The Hedghog* (Kirpi) adlı yapıtını yazmaya başladı. Pound, Rapallo, İtalya'ya yerleşti; *A Draft of XVI Cantos*'u (XVI Canto'nun Bir Taslağı) yayımladı. Lawrence kısa bir ziyaret için İngiltere'ye uğradı.

1926 H.D. *Palimpsest*'i yayımladı. Lawrence, *The Plumed Serpent*'i (Kanatlı Yılan) yayımladı; İngiltere'ye kısa bir ziyaret daha yaptı; Floransa, İtalya'ya yerleşti, *Lady Chatterley's Lover*'ın(Lady Chatterley'in Aşığı) ilk taslağını yazdı. Pound toplu kısa şiirlerini bir araya getiren *Personae*'yi yayımladı.

1927 H.D., *Hippolytus Temporizes*'ı (Hippolytus Uyum Gösteriyor) yayımladı ve "Her"i yazmaya başladı. Bryher Robert McAlmon'dan boşandı; Kenneth Macpherson'la evlendi; Freud'la tanıştı. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover*'ın ikinci versiyonunu yazmaya başladı. *John Thomas and Lady Jane* ve *The Escaped Cock*'u (Kaçan Horoz) bitirdi; *Lady Chatterley's Lover*'ın üçüncü versiyonuna başladı. H.D.'nin annesi öldü.

1928 H.D., *Hedylus*'u ve "Narthex"i yayımladı. Lawrence, *Lady Chatterley's Lover*'ı, *Collected Poems of D.H. Lawrence*'i ve *The Escaped Cock*'un birinci bölümünü yayımladı.

1929 Lawrence *Pansies*'i (Hercai Menekşeler) ve *The Escaped Cock*'u (The Man Who Died) Paris'le yayımladı. H.D. "Pilate's Wife" yeniden yazdı. Aldington, *Death of a Hero*'yu (Bir Kahramanın Ölümü) yayımladı.

1930 Lawrence Vence, Fransa'da tüberkülozdan öldü. H.D. Kenneth Macpherson ve Bryher'le birlikte "Borderline" adlı filmi yaptı. Pound *A Draft of XXX Cantos*'u yayımladı.

1931 H.D., *Red Roses for Bronze*'u (Tunç Yerine Kırmızı Güller) yayımladı. Lawrence'in *The Man Who Died*'ı, (*The Escaped Cock)* İngiltere ve Amerika'da yayımlandı.

1932 H.D. Perdita ile birlikte Yunanistan'a gitti ve Delphos'u ziyaret etti. Aldous Huxley'in derlediği *The Letters of D.H. Lawrence* (D.H. Lawrence'in Mektupları) yayımlandı.

1933 H.D., Freud'la analizlere başladı.Bryher'in babası Sir John Ellerman, öldü.

1934 H.D. Freud'la analizleri bitirdi. *Pilate's Wife*'ı tamamladı, *Usual Star,* (Bildik Yıldız),*Two Americans* (İki Amerikalı), *Kora and Ka* (Kora ve Ka) ve *Mira-Mare*'yi yayımladı.

1936 H.D., *The Hedgehog*'u yayımladı. Lawrence'in denemeleri *Phoenix* (Anka) başlığıyla bir arada yayımlandı.

1937 H.D.'nin *Euripides' Ion* çevirisi ve notları yayımlandı.

1938 H.D., Helen Haire Levinson Poetry dergisi ödülünü kazandı. H.D. ve Richard Aldington boşandılar.

1939 H.D. "Madrigal", *Bid Me to Live'ın* (Bana Yaşamı Bağışla) ilk taslağını tamamladı ve Londra'ya döndü. Freud İngiltere'de öldü. İkinci Dünya Savaşı başladı.

1940-44 Pound Roma Radyosu'nda faşizmi ve Mussolini'yi öven konuşmalar yapmaya başladı.

1941 H.D. *The Gift*'i (Armağan) yazdı. Aldington özyaşam öyküsü *Life for Life's Sake*'i (Yaşam Uğruna Yaşam) yayımladı.

1942 H.D. *The Walls Do Not Fall*'u (Duvarlar Yıkılmaz) yazdı.

1943-44 H.D. "Magic Ring"i yazdı.

1944 H.D., *Writing on the Wall* (*Tribute to Freud*) (Duvardaki Yazı-Freud'a Sungu) *Tribute to Angels* (Meleklere Sungu) ve *The Flowering of the Rod*'u (Değneğin Çiçeklenmesi) yazdı ve *The Walls Do Not Fall*'u yayımladı. Lawrence'ın *The First Lady Chatterley*'i yayımlandı.

1945 H.D. *Tribute to the Angels*'ı yayımladı; *By Avon River*'a (Avon Irmağı'nın Kıyısında) başladı. Pound, Pisa, İtalya yakınlarındaki bir askeri üste gözetim altına alındı. *Pisan Cantos* 'a (Pisa Cantoları) başladı. İkinci Dünya Savaşı bitti.

1946 H.D., *The Flowering of the Rod*'u yayımladı. *By Avon River*'i tamamladı ve İsviçre'ye geri döndü; "The Sword Went Out to Sea"ye başladı. Pound, vatana ihanet suçuyla mahkeme önüne çıkartılamayacak kadar akli dengesi bozuk görüldüğünden, Washington D.C.'deki Suçlu Akıl Hastaları Hastanesi St. Elizabeth Hospital'e kapatıldı.

1947 H.D., *The Sword Went Out to Sea*'yi (Denize Açılan Kılıç) tamamladı.

1948 H.D. *The White Rose and the Red*'i (Beyaz ve Kırmızı Gül) ve *Advent*'i (Tribute to Freud) yazdı. Pound, *Pisan Cantos*'u yayımladı.

1949 H.D., "Madrigal"i (*Bid Me to Live*) bitirdi ve "The Mystery" ye başladı. *By Avon River* yayımlandı.

1950 Aldington D.H. Lawrence'in biyografisini yayımladı: *Portrait of a Genius, But...* (Bir Dahinin Portresi, Ama..)

1951 H.D.,*The Mystery*'yi (Gizem) tamamladı.

1951 H.D., *Helene in Egypt*'e (Helene Mısır'da) başladı.

1954 H.D., *Helene in Egypt*'i tamamladı.

1955 H.D., "*Compassionate Friendship*'i (Sevecen Dost) yazdı.

1956 H.D., *Tribute to Freud*'u yayımladı.

1957 H.D. *Magic Mirror* (Sihirli Ayna) ve "Vale Ave"yi yazdı; *Selected Poems of H.D.*'yi (H.D. nin Seçme Şiirleri) yayımladı.

1958 H.D., *End to Torment*'i (İşkenceye Son) yazdı. Pound St Elizabeth Hospital'den salıverildi.

1959 H.D. *Winter Love*'ı (Kış Aşkı) yazdı; Brandeis University Creative Arts şiir ödülünü kazandı.

1960 *Bid Me To Live* yayımlandı. H.D. American Academy of Arts and Letters *Şiir Şeref Madalyası Ödülü*'nü kazanan ilk kadın oldu; "Thorn Thicket" ve *Hermetic Definition*'ı (Hermetik Tanımlama) yazdı.

1961 *Helen in Egypt* yayımlandı.

1961 H.D., 28 Eylül günü Zürih, (İsviçre) yakınlarında öldü.

1962 Richard Aldington Sury-en-Vaux, Fransa'da öldü. Bryher özyaşam öyküsü *The Heart to Artemis*'i (Artemisin Yüreği) yayımladı.

1972 H.D.'nin *Hermetic Definition*'ı yayımlandı. Pound Venedik'de öldü. Lawrence'in *John Thomas and Lady Jane*'i yayımlandı.

1973 H.D.'nin *Triology*'si (Üçlü) Amerika da yayımlandı. Bu kitap *Walls Do Not Fall, Tribute to the Angels ve The Flowering of the Rod*'dan oluşuyordu.

1974 H.D.'nin içinde *Writing on the Wall* ve *Advent*'in de yer aldığı *Tribute to Freud*'u yayımlandı.

1979 H.D.'nin *End to Torment*'i ve Pound'un *Hilda's Book*'u bir arada yayımlandı.

1981 H.D.'nin *Hermione*'si yayımlandı.

1982 H.D.'nin *The Gift*'i yayımlandı.

1982 H.D.'nin *Notes on Thought and Vision & The Wise Sappho*'su (Düşünce ve Hayal Üzerine Notlar ve Bilge Sappho) yayımlandı.

1983 H.D.'nin *Collected Poems 1912-1944*'ü Louis L. Martz'ın derlemesiyle yayımlandı.

ŞİİR ADLARI DİZİNİ

Adalar **46**
Adonis **35**
Akşam **24**
Amaranth **83**
Armut Ağacı **34**

Bahçe **29**
Baia'da **53**
Bilge **122**
Bir Kadeh Olduğunda **79**
Büyücü **92**

Dağ Perisi **37**
Dansçı **104**
Deniz Haşhaşları **25**
Deniz Menekşesi **31**
Deniz Susamı **32**

Esrime **70**
Evadne **54**

Havuz **39**
Helene **56**

İzin Verirsen Şarkı Söylememe **69**

Kıbrıs'tan Şarkılar **72**
Kirke **44**

Rüzgâr Uyurları **23**

Şair **137**
Şarkı **55**

Thetis **40**

Üçlü Bir Yakarı **78**

Yağmur Altında **59**
Yitiriş **26**
Yükselen Ay **38**

İLK DİZE DİZİNİ

Abanmalı mıdır güneş **43**
Ak menekşe **31**
Altın rengisin **55**
Ama ben **89**
Ama sen benim erkek kardeşimsin **139**
Amber rengi kabuk **25**

Başın **67**
Belirginsin **29**
Benim için anlamı ne adaların **46**
Beyaz gül, Ey beyaz **73**
Bir işaret bekliyorduk **100**
Bir kadeh olduğumda **79**
Bir sepet **101**
Bir sunak kuracağız burada **120**
Bize izleyecek güç ver **111**
Bugün geç kaldım **61**
Burgaçlar, deniz **37**
Bülbül nerede **75**

Canlı mısın **39**

Daha ak **23**
Dedim ki **59**
Deniz balıkları gibi sıçrıyor **121**
Deniz çağırdı **26**
Deniz-aygırları ve deniz-adamları vardı **137**
Dinginlik aşılayacağım **98**

Doğru söyle **108**
Döndük yeniden döl yataklarımıza **94**
Döşemesi **70**
Duraksayacaksın **42**
Düşünmüş olmalıyım **53**

Evet **141**
Ey rüzgâr, ısıyı parçala **30**

Geçeceksin **41**
Gitme oraya **65**
Gümüşsü toz **34**

Hayır **143**
Her birimiz senin gibi **35**
Hiç karşılaşmayalım ey sevgilim **114**

Işık geçer **24**
Işıldayacak mısın deniz üstünde **38**
Işıltıyla gitsin **88**

İlkin tattım Apollon'un dudakları altından **54**
İnsandan öteyiz biz **110**
İzin verirsen şarkı söylememe **69**

Kıbrıs'ta **77**
Kolaydı onları **44**
Korkuyor gibiyim bu taşın üzerinde oturmaya **144**
Kör müyüm, sağırda mıyım üstelik, eyvah **85**
Körüm ne yazık ki ben **83**
Kumrular **64**

Mutluyum **60**
Mür ve mersin tomurcuğu getir **76**
Müren balıkçıları **33**

Ne bağlanacak biri var **92**
Nefret ediyordu tüm Yunanistan **56**

Onun için acele etme **116**

Öğrenecek çok şey var **115**
Özgür olacağım **62**

Rhodocleia — **117**

Sanata tapıyorum **106**
Savaşmasınlar bende **78**
Sen ta kendisisin çiçeğin **112**
Severdi mücevherleri **103**

Tapınağın yüzündeki altın bile **36**
Taş döşeli seyirdim yollarında **40**
Toplanın eğlenti için **72**
Tuz, tuz vurun öpüşüne **96**
Tüm güzelliklerin Hanımı **86**

Uzaklardan geldim **104**
Uzun uzun yakardık **99**

Ve bir tapınaktır senin kabuğun **142**

Yaban ot, yosun ot **32**
Yangının etkisi nedir yağmura **95**
Yivli çirişotunu getir **74**

Zakkum **119**

Güven Turan 2 Aralık 1943'de doğdu. Samsun Kolejini ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyat Bölümünü bitirdi, Yüksek Lisans yaptı. Altı yıl Ankara Üniversitesinde İngilizce okutmanlığı yaptıktan sonra Üniversiteden ve Ankara'dan ayrıldı. 1976 yılından beri İstanbul'da, çeşitli reklam ajanslarında yazar, yaratıcı bölüm başkanı, yönetici olarak çalıştı. Arada bir, Anadolu Üniversitesinde, Marmara Üniversitesinde reklam yazarlığı, reklamcılık gibi konularda dersler veriyor. Güven Turan'ın ilk şiiri ve eleştirisi 1963'te çıktı. Şiir, roman, öykü ve eleştirilerinin yanı sıra, çeşitli İngiliz ve Amerikan şairlerinden yaptığı şiir çevirileri dergi ve gazetelerde yayımlandı.Aşk ve isyan (Seçme Şiirler) Kenneth Rexroth; Sınırsızdır Şiir (Seçme Şiirler) Miroslav Holub; Seçme Şiirler, Louise Glück kitaplaşmış çevirileridir.

KAVRAM YERYÜZÜ ŞAİRLERİ,
çağımızın en seçkin şairlerini, yapıtları ve yaşamlarıyla kapsamlı biçimde tanıtmayı ve dizi tamamlandığında vazgeçilmez bir kaynak olmayı amaçlıyor.
En seçkin çevirmenler tarafından hazırlanan her kitapta, şairlerin bütün şiirlerinden yapılmış bir seçme, incelemeler, notlar, yaşamöyküsü ve şiir adları/ ilk dize dizini yer alıyor.

KAVRAM YERYÜZÜ ŞAİRLERİ'nin yayımlanmış diğer kitapları:
LORCA/Erdal Alova
DESNOS/Eray Canberk
NEZVAL/Turgay Fişekçi
RILKE/Ahmet Cemal
RİTSOS/Cevat Çapan
BACHMANN/Ahmet Cemal
KAVAFİS/Erdal Alova-Barış Pirhasan
WILLIAMS/Güven Turan
BONNEFOY/Ahmet Soysal
REVERDY/Halil Gökhan
GATSOS/Herkül Millas
TRAKL/Ahmet Cemal
DARIO/Adnan Özer
PAVESE/Kemal Atakay

ISBN 975 366 069 7

Dizi Editörü: Erdal Alova

